

Concept verslag raadsvergadering 18 april 2023

<p>Aanwezig: Voorzitter Mevrouw H. Sahin</p> <p>Raadsleden: De heer E.G.T. Braam De heer D. Cupedo De heer D.F.A. van Dam De heer C.P.I.M. Dolmans De heer M. van 't Eind De heer M.J. van Enk De heer M.A.J. Ezinga Mevrouw B.M.B.T. de Haan-Niesen Mevrouw M.E Harmsen Mevrouw I.M. Jansen-Dirkx De heer M.T.F. Kaffa Mevrouw P.G. Kames Mevrouw A. Koegler-Böhm De heer G. Kruger Mevrouw S. van Maarseveen De heer M. El Majjaoui Mevrouw W.A.A.M. van Nunen</p>	<p>Vervolg aanwezige raadsleden: De heer R. Nunnikhoven De heer U. Oelen Mevrouw L.B. Oude Alink Mevrouw A. Prenger Mevrouw C.Y. Schwencke De heer C.G. Sleddering De heer W. Smith De heer Q.L.A. Veerman De heer E. van der Veer Mevrouw W. van der Weij De heer M.V. Weterings Mevrouw E. Woudstra De heer A. Zoghbi</p> <p>Afwezige raadsleden: De heer S. Geleijnse</p> <p>Verder aanwezig, de leden van de Rekenkamer: De heer W. Beekmans Mevrouw B. IJsselmuiden De heer B. Aanen</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder, mevrouw L.I. Bentvelzen Wethouder, de heer A. van de Laar Wethouder, de heer W. van Damme Wethouder, de heer G. van Malsen Wethouder, de heer M. Wit</p>	<p>Griffie: Griffier: de heer J.A. Massaar bpa Mevrouw M.M.A. Tittse De heer S.A. Manuel (verslag)</p>

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Goedenavond allemaal dames en heren, graag uw aandacht voor de vergadering, ik zie dat u allen al mooi plaats heeft genomen. Van harte welkom bij de raadsvergadering van de gemeenteraad van Rijswijk van dinsdag 18 april 2023. Ook heet ik welkom de aanwezigen op de publieke tribune, de medewerkers, de fractieassistenten, de vertegenwoordigers van de media en natuurlijk de kijkers en luisteraars online. Dan ga ik naar de mededelingen. Er is bericht van verhindering ontvangen van de heer Geleijnse van het CDA. Dan ga ik over naar de trekking van het stemmingsnummer. Altijd een verrassing, ik heb er twee, nummer 14, mevrouw, Koegler, bij u gaat de stemming beginnen als er een hoofdelijke stemming komt. Dan voor het bureau van

stemopneming stel ik de volgende samenstelling voor, als voorzitter de heer Van Enk, als leden mevrouw Prenger en de heer Van der Veer. Helder, dan wil ik samen met u stilstaan bij het overlijden van oud-raadslid Gerrit Kikkert. Dan loop ik even naar het spreekgestoelte. Kortgeleden bereikte mij het bericht dat op 28 maart jongstleden op eenenzeventigjarige leeftijd Gerrit Kikkert is overleden, oud-raadslid van onze gemeenteraad. Hij was in de periode 1998 tot 2002 raadslid voor de fractie van Onafhankelijk Rijswijk en woonde geruime tijd in Rijswijk. Naast raadslid is Ger werkzaam geweest bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, onder andere als groepscommandant Beveiliging en als technisch medewerker. Ook zette hij zich in voor verschillende raden en commissies in de stad, zoals de huurdersraad Arbeidersbelang, een voormalig bewonersadviesorgaan van woningcorporatie Rijswijk Wonen. Hij droeg bij aan het vergroten van zeggenschap van mensen in Rijswijk. Gerrit Kikkert was een maatschappelijk betrokken mens, voor zijn maatschappelijke inzet voor onze stad en gemeente zijn we hem dankbaar. Namens ons gemeentebestuur hebben wij een condoleancebrief gestuurd naar zijn vrouw, kinderen en overige nabestaanden. Graag vraag ik u allen om te gaan staan en een moment stilte in acht te nemen ter nagedachtenis aan Gerrit. Kikkert. Dank u wel. Dan zijn er twee mededelingen vanuit het college, één van wethouder Van Damme en één mededeling van wethouder Van Malsen. Ik geef graag het woord als eerste aan wethouder Van Damme. Aan u het woord.

De heer Van Damme: Dank u wel, voorzitter en ik breng u raad namens het college op de hoogte van het volgende. We hebben zeer recent ontdekt dat er twee issues spelen in de leges. De belangrijkste is dat we de hoogte van de bouwleges berekenen aan de hand van de bouwkosten, inclusief btw. Maar de Hoge Raad heeft echter in een arrest van juni 2021 bepaald dat dat niet mag en dat leges voortaan dus moeten worden bepaald op basis van de bouwkosten exclusief btw. We hebben onze verordening toen in 2021 aangepast, maar er is in de uitvoering niet conform die aanpassing gewerkt. Hierdoor hebben aanvragers van de bouwvergunningen de afgelopen periode te veel leges betaald. Het gaat dan met name om projectontwikkelaars, maar ook om inwoners. En wij betreuren ten eerste deze fout en het heeft onze hoogste prioriteit om het te herstellen en te veel betaalde leges terug te betalen. En de andere omissie is een direct gevolg van de Omgevingswet, of beter gezegd de herhaaldelijke uitstel van die nieuwe wet. En onze legesvordering was al aangepast op de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2023. Toen op het laatste moment bekend werd dat de wet opnieuw niet zou worden ingesteld, hebben we in die legesvordering opgenomen dat tot de invoering van de Omgevingswet, de oude verordening van kracht blijft. Die wijziging is door u raad aangenomen op 21 februari, daar is helaas een schrijffout opgetreden waardoor verwezen wordt naar een verkeerd artikelnummer en omdat hierdoor ook mogelijk te veel leges kunnen worden geheven hebben we de vordering van de leges nu on hold gezet om eerst de verkeerde verwijzing te kunnen herstellen. De ontdekking van deze twee issues is heel vers en we brengen het een en ander op dit moment in kaart en we zijn nu direct een herstelproces gestart met als doel om de omvang in kaart te brengen en vervolgens met een plan van aanpak aan de slag te gaan. Hoelang het proces gaat duren kan ik ook nog niet zeggen op dit moment. Maar reken maar dat dit onze hoogste prioriteit heeft. En tegelijkertijd is zorgvuldigheid nu uiterst belangrijk, zonder de snelheid uit het oog te verliezen. En uiteraard houden wij u raad gedurende het herstelproces goed op de hoogte. Tot zover mijn mededelingen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme, voor deze mededeling. Dan geef ik het woord aan wethouder Van Malsen.

De heer Van Malsen: Dank u wel, voorzitter. In de nabije toekomst, maar hoogstwaarschijnlijk op of rond de tweede week van mei zal mijn vrouw bevallen van onze derde dochter. Dat betekent dat ik een paar weken met verlof ben en in de tussentijd zal collega Van Damme mijn portefeuilles waarnemen. Dat betekent dus ook dat de fora en raadsvergaderingen hij het woord zal doen op mijn onderwerpen. En naar alle waarschijnlijkheid ben ik in de laatste week van juni weer terug. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, ook aan u wethouder Van Malsen voor deze mededeling.

2. Spreekrecht burgers

De voorzitter: Dan ga ik over naar het spreekrecht van onze inwoners. Er hebben zich helaas geen inwoners aangemeld om gebruik te maken van het spreekrecht.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan ga ik naar de vaststelling van de agenda en voordat ik dat doe wil ik u opnieuw, vanwege het grote aantal besprekstukken, vragen om als u het woord neemt het kort en bondig te houden en bij de besprekstukken waar moties en amendementen zijn voorbereid, vooral degenen die de indieners zijn, die het woord te laten voeren en echt aanvullingen te doen zonder in herhaling te vallen. Daarmee hoop ik dat we deze raadsvergadering ook tijdig kunnen afronden. Dat is de vorige keer vind ik met vele agendapunten echt goed gelukt. Waarvoor ook complimenten van mij aan u. Dus ik heb er alle vertrouwen in dat dat ook vanavond gaat lukken. Dan bij agendapunt 7, raadsvoorstel Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart is een amendement van D66 aan de agenda toegevoegd en het voorstel is om dit onderwerp dus als besprekstuk te maken. Dus ik neem aan dat u daarmee akkoord gaat en ik wil de indiener vragen daar kort het amendement toe te lichten. Dan zijn er twee moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. Allereerst een motie vreemd aan de orde van met als titel Aanvullende klimaatmaatregelen van GroenLinks, ChristenUnie en Partij van de Arbeid. Ik stel voor om dat als agendapunt 19 te behandelen. En is er is een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend van Rijswijks Belang met als titel Tegen verpaupering en het voorstel is om dat als agendapunt 20 te behandelen. Kunt u hiermee instemmen? Ja, daarmee is de agenda vastgesteld. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Sorry ik dacht, instemmen met uw voorstel, absoluut, maar we willen graag vragen of de vragen bij agendapunt 4, of die schriftelijk kunnen worden beantwoord.

4. Vragen van de raad

De voorzitter: Oké. Nee, ik was nog niet bij punt 4. Bij punt 4 inderdaad, u heeft vragen ingediend maar u geeft aan die vragen, dat die schriftelijk afgedaan kunnen worden. Daarvoor zullen wij dan zorgen. Ik kijk even naar de wethouder, die knikt instemmend dus dan gaan we dat op die manier afhandelen.

5. Raadsvoorstel Verantwoordingsgrens rechtmatigheidsverantwoording (RV 23-023)

De voorzitter: Dan gaan we naar de akkoordstukken. Bij punt 5, het raadsvoorstel Verantwoordingsgrens rechtmatigheidsverantwoording. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, dan stellen we die vast.

6. Raadsvoorstel Financiële bijdrage aan de realisatie van het bijzonder woonproject "Our House" (RV 23-026)

De voorzitter: Raadsvoorstel financiële bijdrage aan de realisatie van het bijzonder woonproject Our House. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, dan is die vastgesteld. Punt 7 is een besprekstuk geworden.

8. Raadsvoorstel Zienswijze begrotingswijziging 2023 en investeringsagenda Industrieschap De Plaspoelpolder (IPP) (23-025)

De voorzitter: Dan ga ik naar punt 8, raadsvoorstel Zienswijze begrotingswijziging 2023 en investeringsagenda Industrieschap De Plaspoelpolder. Wenst iemand zijn stemverklaring? Nee, dan is die vastgesteld.

9. Raadsvoorstel wijziging rechtsgebied Gemeenschappelijke Regeling IPP (RV 23-021)

De voorzitter: Punt 9, raadsvoorstel wijziging rechtsgebied Gemeenschappelijke Regeling IPP. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee, dan is ook deze vastgesteld. Dan gaan we best snel zo.

10. Vaststelling verslag 21 maart 2023

De voorzitter: Dan zijn we nu bij de bespreekstukken. Vaststelling verslag 21 maart 2023. Ik zag zelf dat mijnheer Massaar is genoemd als griffier, maar dat was mijnheer Hoefnagel, dus dat zal nog moeten worden aangepast. Nog andere punten? Nee, dan is die hiermee, met die kleine wijziging, vastgesteld.

11. Motie ChristenUnie Sinterklaasintocht 2023 (hernieuwde stemming)

De voorzitter: Dan gaan we over naar de motie met als titel Terugkeer Sinterklaasintocht. Dat is de motie die bij de vorige raadsvergadering bij de stemming, waar de stemming van is gestaakt. Ik stel voor dat wij meteen tot stemming overgaan en ik wil aan u vragen of er iemand een stemverklaring wenst af te leggen. Dan zie ik mevrouw Kames. Dan geef ik mevrouw Kames het woord.

Mevrouw Kames (Rijswijks Belang): Dank u wel, voorzitter. Ik wilde even melden dat het voor mij, wat mij betreft een hele treurige avond is en dat ik zeer teleurgesteld ben in bepaalde collega's. Dat heb ik ook inmiddels aan ze geschreven. En nogmaals, ik vind het heel erg dat het zo politiek gemaakt moet worden en dat wij hier een beslissing moeten nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. Dan wil ik graag de motie in stemming brengen. We missen nog één stem, hoor ik.

De heer Massaar: Mijnheer Ezinga.

Mevrouw De Haan-Niesen (Rijswijks Belang): Voorzitter, ik heb verkeerd gestemd, excuus.

De heer Massaar: Kan niet meer herstellen, 17 voor en 13 tegen.

De voorzitter: Ik hoor 17 voor en 13 tegen. De motie is daarmee aangenomen. Dan gaan we over naar agendapunt 12, het raadsvoorstel ... ik wil graag wat stilte. Het raadsvoorstel benoeming voorzitter en de leden van de Rekenkamer. En dan wil ik naar voren uitnodigen ...

Mevrouw De Haan-Niesen (Rijswijks Belang): Voorzitter, even puntje van de orde, ik wil graag mijn stem terugtrekken. Kan niet meer? Maar ik heb fout gestemd.

De voorzitter: Ja, dat kan gebeuren in de praktijk, maar het is nu niet, de stemming is daarmee afgesloten, Mevrouw De Haan.

Mevrouw De Haan-Niesen (Rijswijks Belang): Oké.

De voorzitter: Het is goed dat u het meldt hoor. Dus het is goed dat u voor de verslaglegging duidelijk maakt dat u zelf bij die motie anders had willen stemmen. Dat gaan wij goed noteren. Het voorstel aan u raad is om dit agendapunt even iets later op de avond te laten plaatsvinden omdat het derde lid nog moet komen naar de vergadering. Hij is onderweg dus dan kunnen we, aan u het voorstel om dat wat later op de avond te doen.

13. Raadsvoorstel extra krediet Huis van de Stad 2^e fase (RV 23-024)

De voorzitter: Dan gaan wij naar agendapunt 13, raadsvoorstel extra krediet Huis van de Stad tweede fase. En daarvoor geef ik als eerste het woord aan de heer Sleddering van de VVD.

De heer Sleddering (VVD): Dank u voorzitter, veel woorden zijn er niet meer nodig, we weten wat er gebeurd is. Het college heeft passende maatregelen genomen om de extra kosten op te vangen in de begroting. Die zullen we bij de halfjaarrapportage zien. Dus daar dank ik het college voor. Verder is het standpunt van de VVD-fractie over het Huis van de Stad niet gewijzigd en het is aan de leden van de VVD-fractie om daar zelf een keuze te maken of men daar voor of tegen stemt. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sleddering. Dan geef ik het woord aan mijnheer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, wij als CDA zullen we instemmen met dit voorstel ondanks de tegenvaller kunnen we hier natuurlijk niet meer terug. En we hebben er ook in het Forum, heb ik ervoor gepleit om dit niet te laten uitmonden in bezuinigingsvoorstellen op de uitvoering en de inrichting van ons nieuwe oude stadhuis. Wat ik wel heb bepleit, en dat wil ik hier in de raad nog een keer doen omdat het in reactie daarop angstvallig stil bleef bij de meeste fracties. Ik pleit ervoor om wel snel dit te gaan evalueren en te kijken naar de oorzaak van deze overschrijding, omdat ik sterk de indruk heb dat dat komt door die twee fases waarin wij het Huis van de Stad hebben aanbesteed en ik heb intussen begrepen dat dat ook speciaal op initiatief destijds van de raad is geweest. En ik vind dat we dan ook kritisch naar onszelf moeten kijken als wij daar verkeerd aan hebben gedaan. Mocht dat zo zijn, dat we dat ook met elkaar constateren en daarvan gaan leren. Dus ik doe die oproep hier in de volle raad nogmaals. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. En dan geef ik het woord aan de heer Kruger.

De heer Kruger (Beter voor Rijswijk): Ik geloof niet dat aangegeven had ik hier het woord had willen voeren.

De voorzitter: Prima, op mijn lijstje staat uw naam. De heer Braam van Beter Voor Rijswijk.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Dat lijkt me iets beter voor Rijswijk. Grapje. Voorzitter, dank u wel. Op zich, in het Forum hebben we genoeg gesproken. De woorden van de heer Van Enk, die begrijpen we volkomen. Voor Beter Voor Rijswijk is het ook wel goed om het proces als we straks ingehuisd zijn, om dat te evalueren. Of we dat zelf doen of door een Rekenkamer, dat is voor ons om het even. We gaan uiteraard akkoord met het voorstel en we rekenen er ook op dat ondanks het feit dat er wat grove bedragen genoemd zijn, dat er toch netjes wordt gekeken naar het wegzetten van de gelden, zodat er niet onnodig duur wordt ingekocht. Voorzitter, daar wil ik het graag bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Dan geef ik het woord aan de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Dank, voorzitter. Ja, er staan meerdere voorstellen vanavond op de agenda waarin we meer geld vragen, we krijgen straks nog de grondexploitatie. Maar dit is ook een voorstel waar we

toch wat extra moeten bijleggen als gemeente en dat is jammer. Ik denk dat elke fractie daarover eens is dat we dat liever niet hebben. En om toch nog een klein voorschot te nemen op die reflectie waarop eerdere collega's al hebben aangedrongen, zien wij toch drie punten waar we wellicht de volgende keer van kunnen leren. En één is dat we tijdens dit project gewoon nieuwe wensen hebben gehad met betrekking tot het Huis van de Stad, bijvoorbeeld het noodaggregaat. Ondanks wellicht noodzakelijk is het een nieuwe wens en dan is het ook logisch dat we, als we al prijsafspraken hebben gemaakt, dat we toch nog wat moeten bijbetalen als we iets nieuws willen. Dan kan je het extra kosten noemen, maar misschien zijn het gewoon bijkomende kosten op het moment dat we nieuwe dingen willen. En twee is, dat er gewoon dingen niet voorzien zijn aan de voorkant van het project die nu blijkbaar wel nodig zijn om het project af te maken. Ik noem een ICT-serverruimte die in de kelder is gezet waarvan we nu van denken van, ja God misschien was dat toch wat vochtig, laten we hem naar boven halen. Ja, logisch dat we dan nog wel even wat moeten bijbetalen. En een derde, en dat noemde de heer Van Enk al, het opknippen van het Huis van de Stad lijkt toch een van de grootste kostenposten te zijn en was wellicht handig geweest als we dat anders hadden aangepakt. Ja God, en dan kom je bij een flinke optelsom van geld die we nu bij moeten tellen. Zoals eerder aangegeven, ontzettend jammer en te betreuren. Tegelijkertijd is nu stoppen geen optie. Dus ook onze fractie die zal gewoon voor stemmen voor het voorstel, maar laten we daar inderdaad van leren en leer uit trekken zodat we volgende projecten wellicht andere keuzes kunnen maken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan geef ik graag het woord aan de heer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Voorzitter, dank u wel. Onze fractie staat er misschien want anders in. We hebben ook de besloten sessie meegemaakt en daarin klapperden eigenlijk onze oren om te horen dat er toch achteraf nog heel veel kosten zijn gemaakt. Aannemers worden niet aan de afspraken gehouden, vind ik ook heel jammer. En wij zijn van mening dat als je in een voorstadium gewoon betere afspraak moet maken, ook met je partners. En het continue maar met het mes op de keel weer akkoord gaat met een extra krediet, Rijswijks Belang zegt gewoon tot hier en niet verder. Ga maar in gesprek met je aannemers, met je partners, en kijk maar hoe je het gewoon gaat oplossen. Ik kan helaas niet te veel in het detail treden, omdat de sessie weer besloten was. Het is wel erg bijzonder, elke keer als er grove fouten worden gemaakt, wordt er geheimhouding opgelegd. Moeten we ook maar eens over hebben met z'n allen in het presidium. Ik vind dat fouten ook gewoon erkent mogen worden. De buitenwereld mag het ook gewoon weten. Maar goed, ik ga me hier nu wel gewoon aan de regels houden. Maar wat mij betreft wordt het nu gewoon een keer besloten. Ook de vorige wethouder had gezegd bij de vorige extra kredietaanvraag, dit is het, er komt niks meer bij, geloof me op mijn blauwe ogen, alsjeblieft. Wij hebben toen gezegd, eenmalig zeggen we oké, maar geen tweede keer. En daar gaan we ons aan houden, onze partij zal vier stemmen tegen geven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank wel, mijnheer Weterings. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Er is uitgebreid gesproken in een besloten avond en in het Forum. We weten waar het aan ligt, hoe het is gekomen. We kunnen niet terug en wij hopen dat we zo gauw mogelijk het mooie Huis van de Stad kunnen gaan bemannen met zijn allen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Ik geef graag het woord aan mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Dank, voorzitter. Het extra krediet dat nodig is, is een tegenvaller. Dat werd al gezegd. Het beperkt de investeringen die we kunnen doen in andere delen van de stad in de komende periode.

Het gaat nu over het definitief verhuizen en zoals gezegd zijn er weinig andere keuzes. De investering in een eigen pand, een moderne plek voor de gemeente en de instellingen, die levert maatschappelijk veel op voor de inwoners. We hebben er alle vertrouwen in dat de wethouders de inwoners daarbij voorop zet en in het vervolg ook in gedachten houdt als ze eenmaal in het Huis van de Stad zitten. De wethouder heeft ook aangegeven dat de frictiekosten, de kosten als we mogelijk de komende tijd nog vertraging oplopen, in het budget gedekt zijn. We zijn blij om dat te horen en daarmee steunen wij de extra kredietaanvraag. We vragen het college om alle aandacht te richten op een goede afronding van het project en het voorkomen van keuzes die weer terug moeten worden gedraaid na het verhuizen. En om zo snel mogelijk te zorgen dat alle Rijswijkers zich thuis voelen in het Huis van de Stad, trots zijn er graag langskomen bij hun Huis van de Stad. We dragen vanuit de raad, in elk geval vanuit mijn fractie, maar ik hoop allemaal, daar graag aan bij, bijvoorbeeld met het geplande bezoek van de raad. En in aanvulling op de genoemde mogelijkheid tot evolueren, daar hebben we inderdaad in het Forum over gesproken, heb ik ook het een en ander over mogen zeggen en ik heb er ook alle vertrouwen in dat ook het college, dan wel de Rekenkamer, daar met ons over in gesprek wil. Het lijkt me goed om dat te doen nadat het project is afgrond.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Volgens mij zijn we dan klaar met de eerste termijn. Zijn er nog anderen? De heer Van 't Eind van GroenLinks?

De heer Van 't Eind (GroenLinks): Ja, ik stond als goed is wel op de lijst ik hoef niet heel lang aan het woord, hoor. Ik kan me aansluiten bij een heel hoop wat er gezegd is. Wij zullen het voorstel ook steunen. Wij hebben de vorige keer ook het een en ander gezegd over het evalueren, wij denken dat dat op zichzelf ook goed is om dat te doen, maar dat dat dan wel zorgvuldig moet gebeuren zodat we daar ook echt goede conclusies uit kunnen trekken. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van 't Eind. Zijn er nog andere raadsleden die het woord willen voeren? Nee, dan geef ik het woord aan wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Ja voorzitter, dank. En dank aan de raad, jullie hebben een aardige discussie gehad tijdens een Forum-vergadering die door mijn collega Mark Wit zeer goed is opgepakt. Dus ook dank daarvoor, op deze manier. Maar ook dank aan u raad, ik hoor vanavond nog wel wat standpunten gewisseld worden en als hoofdzaak eigenlijk boven dit hele project, die evaluatie waar mijnheer Van Enk onder andere om heeft verzocht. Ik denk dat met zo'n gigantisch groot, uniek project het altijd goed is om een evaluatie te doen. Daar kunnen we zeker alleen maar van leren, dus ik juicht dat alleen maar toe. Laten we met elkaar even bekijken wat dan de beste manier is of hoe we dat willen inrichten. Als ik daarbij kan helpen, op wat voor een manier dan ook, dan doe ik dat graag. En voorzitter, voor de rest heb ik ook vele toch wel positieve geluiden gehoord, gelukkig, en hoop ik inderdaad dat we snel onze intrek kunnen nemen in het Huis van de Stad en nog belangrijker, dat de inwoners weer de prettige sfeer gaan ervaren van het Huis van de Stad en dat we onze partners weer mogen verwelkomen vanuit ons netwerk en de regio in een fantastisch mooi Huis van de Stad. Voorzitter, daarbij houd ik het in de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Is er behoefte aan een tweede termijn? De wethouder heeft aangegeven de evaluatie te gaan doen en daar zult u waarschijnlijk ook bij betrokken worden. Kunnen wij overgaan tot stemming over het raadsvoorstel? Ja. Dan stel ik voor dat we overgaan tot stemming over het raadsvoorstel. De stemming is geopend.

De heer Massaar: Mevrouw Jansen-Dirkx en mijnheer Kruger. Mijnheer Kruger? 22 voor, 7 tegen.

De voorzitter: 22 voor, 7 tegen. Het raadsvoorstel is daarmee aangenomen.

14. Raadsvoorstel vaststelling Grondexploitatie Sion – ‘t Haantje elfde herziening, 2023 (RV 23-029)

De voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 14, het raadsvoorstel vaststelling Grondexploitatie Sion – ‘t Haantje elfde herziening. En daarvoor geef ik als eerste het woord aan de heer Van Enk van het CDA. En ik kreeg voorafgaand aan de raadsvergadering het verzoek om heel duidelijk in de microfoon te praten. Er zijn mensen die ons niet allemaal thuis goed kunnen volgen. Dus vandaar dat ik u die vraag ook stel, graag dichtbij de microfoon praten.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, ik zal het kort houden. Ik beperk me even tot de amendementen die zijn ingediend. Maar ja, aan de andere kant moties, ja aan de andere kant is het ook eigenlijk veel netter om dat aan de eerste indieners over te laten. Laat ik kort zeggen dat het CDA er echt tegen is als wij nu financiële tegenvallers gaan dekken door weer verder in de RijswijkBuiten, of het nou in Pasgeld is of in andere wijken, om te gaan verdichten. We hebben hier in de raad weleens vaker met elkaar gewisseld, zo'n wijk zet je één keer neer en wij zijn er ook voor om het imago van deze wijk, het energievriendelijk, om dat ook niet te beperken tot binnen de huizen maar ook in de omgeving van de huizen. En dat betekent dat er voldoende groen moet zijn. Dus vandaar de ene motie. En de andere motie, daar kunnen we ons ook in vinden om dat samen, het bedrijventerrein samen te voegen bij de Plaspoelpolder-exploitatie. Wat ik er nog bij zou willen zeggen, en dat geldt met name het gedeelte Pasgeld wat straks in ontwikkeling komt, ik heb in het verleden ook een keer voorgesteld in een van de bijeenkomsten om daar wat meer, ja revolutionair dat is niks voor mij natuurlijk, maar wat meer innovatief te werk te gaan en echt serieus te kijken of het mogelijk is om dat stuk van de wijk te realiseren zonder parkeerplaatsen. Ook niet met die bekende 1,1- of 1,2-norm, maar gewoon een keer zonder, zoals ze dat in Utrecht, de stad Utrecht, al op grote schaal hebben gedaan. En dat is natuurlijk alleen maar mogelijk als je daar van tevoren een openbaarvervoervoorziening realiseert, en dat zou kunnen met een shuttle. Afijn, ik ga dat hier niet helemaal uit de doeken doen, maar ik denk dat we er beter aan doen om dat soort innovatieve concepten te ontwikkelen en die wijk ook tot in lengte van jaren aantrekkelijk te maken, dan dat we het volstapelen met stenen om de exploitatie tot het allerlaatste moment helemaal in balans te houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan geef ik het woord aan de heer Braam van Beter Voor Rijswijk.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Dank u wel, voorzitter. Ja, het gaat met name om de twee moties die hier voorliggen. Als het gaat om het agendapunt zelf, daar is in het Forum al genoeg over gesproken en ja, daar kunnen we natuurlijk niet anders dan de situatie accepteren zoals die is. Moeten alleen heel erg goed uitkijken met wat er feitelijk nu in het vervolg wordt gepresenteerd. Ik sta in ieder geval niet achter het verhaal van de heer Van Enk, want parkeren is echt nodig. Als je ziet ook wat de gemeente in Den Haag doet, die bouwt letterlijk onder ieder bouwproject een parkeergarage en vervolgens gaan we hier in Rijswijk het netste jongetje van de klas zijn door vooral die parkeerplekken te beperken. Dat is niks voor Beter Voor Rijswijk, sterker nog, dat lijkt ons zeker niet beter voor Rijswijk. Dus daar zijn wij ieder geval fors tegen. Wat ook belangrijk is, is dat in die tweede motie nadrukkelijk wordt ingestoken op de kwaliteit in RijswijkBuiten. We hebben niet echt het idee dat er gemorreld wordt aan de kwaliteit van RijswijkBuiten, maar ondanks het feit dat de motie formeel nog niet is ingediend, wil ik hier toch al uitspreken dat het niet zo kan zijn dat deze motie enige aanleiding zou geven voor een verdere bijstelling. En dan bedoel ik met name het verlagen van het aantal woningen in Pasgeld, want dat zou natuurlijk een raar gegeven zijn als we met zijn allen iets hebben vastgesteld en vervolgens met deze motie in de hand weer gaan bijsturen op andere onderdelen binnen RijswijkBuiten, en dan met name Pasgeld. Voorzitter, daar wil ik het graag bij laten in de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Dan geef ik het woord aan de heer Oelen van de VVD.

De heer Oelen (VVD): Dank, voorzitter. Ja, zoals in het Forum ook al aangegeven, vinden we het teleurstellend en zorgwekkend waar we hier naar kijken. Ook in het licht van het antwoord in het Forum dat onder andere hierdoor en andere financiële tegenvallers ook wel de financiële ratio's onder druk komen te staan. En dat moeten we als raad niet willen. Dat is niet goed voor de stad. Dat is niet goed voor de huidige inwoners en ook niet voor de toekomstige inwoners die mogelijk ook in RijswijkBuiten gaan wonen. De basis moet op orde zijn. We hebben ook ten aanzien van de GREX indertijd afgesproken dat we naar een sluitende grondexploitatie zouden willen. Dat gaan we niet halen, dat is wel helder. Maar het is wel goed dat we blijven kijken hoe we dat verlies kunnen minimaliseren. En daarom is de VVD ook blij dat de wethouder gaat kijken naar alle mogelijke optimalisaties die er zijn, risicobeheersingsmaatregelen. En dan kom ik gelijk op de tweede motie, motie van om D66 en anderen, ja die geeft gelijk ook weer allerlei restricties mee zonder daarbij heel erg duidelijk over te zijn wat die restricties dan mogelijkzoudens zouden kunnen gaan worden. Wat ons betreft geven we het college, de wethouder, de ruimte om gewoon te inventariseren welke mogelijkheden er zijn en voordat die worden geïmplementeerd beoordelen we dat resultaat. En of dat nou een shuttle is of iets anders, daar heb ik geen idee van. Ik zou zeggen geef bilateraal alle suggesties mee aan de wethouder en laat hem daar dan ook de verstandige dingen mee doen, waarvoor hij ook wordt betaald. Dus om die reden zullen we de motie van D66 en anderen dus ook niet steunen. In het Forum hebben we ook aangekondigd dat we een motie, en ik ben blij dat er een heel aantal partijen zijn die inderdaad daarop mee-indienen, een motie indienen waarin we het college oproepen om te gaan verkennen, om de kracht en kennis en de financiële daadkracht ook van het IPP in te zetten met betrekking tot deze grondexploitatie en specifiek door de GREX van het bedrijventerrein 't Haantje los te koppelen van de GREX van de woningen en daar het IPP een belangrijke rol, inclusief een financiële rol, in te geven. En daar roept deze motie toe op. Ik begreep in het Forum dat het college deze motie niet onwelwillend zou ontvangen. Ik hoor natuurlijk graag of dit nog steeds geval is. De motie is hiermee voor formeel ingediend en voorzitter, naar het dictum verwijs ik graag naar de iBabs zonder dat allemaal te moeten gaan voorlezen. Tot zover.

De voorzitter: Ja, dank u wel, mijnheer Oelen. Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Dolmans van D66.

De heer Dolmans (D66): Dank u wel, voorzitter. In verhouding met de omvang van onze gemeente Rijswijk zijn we bijna vijftien jaar geleden een hele omvangrijke grondexploitatie gestart voor RijswijkBuiten. En die grondexploitatie, die was altijd al uitdagend en het risico op verlies was er ook al eerder en heeft zich dan nu ook voorgedaan. Het is dankzij de Eneco-gelden dat we niet zakken onder de ondergrens wat betreft de financiële ratio's, maar daar was dat geld niet voor bedoeld. Dus ja, we moeten uiteindelijk verliezen zoveel mogelijk beperken en er blijft behoefte aan woningen in deze regio. Er zijn dus ook nog kansen om het verlies op de grondexploitatie te beperken. Naast het beperken van de kosten blijft echter ook de langere termijn kwaliteit van belang. En D66 Rijswijk heeft zorgen over de ecologische structuur in het gebied, er staan vragen open aan het college hierover die nog niet beantwoord zijn en de kern daarvan is van hoe garandeert u nou dat de ecologische structuur in het gebied in overeenstemming blijft met de aanbevelingen uit het TAUW-rapport en hoe gaat u de biodiversiteitsontwikkeling nu daadwerkelijk in de gaten houden? We hebben grote zorgen over de kwaliteit van de bouw, de architectuur, want we hebben een voorbeeld gezien onlangs. We zijn niet blij met de manier waarop Buitenpoort in Parkrijk is ontwikkeld. Het maatschappelijk doel steunen we natuurlijk van harte, maar het gaat hier om de architectuur en die voldoet niet aan de kwaliteitskaders die de raad eerder had meegegeven. We hebben daarmee zorgen over de leefbaarheid in de wijken die we nog gaan bouwen en we hebben daarover als raad eerder kaders gesteld die voor ons uiteindelijk belangrijker zijn dan het streven naar een neutrale grondexploitatie. En in lijn met de bijdrage van de heer Van Enk in het afgelopen Forum en

ook vandaag, zoek het in mooiere en betere kwaliteit van woningen om de grondexploitatie rond te krijgen in plaats van meer steen. Want op langere termijn levert een leefbare, duurzame ontwikkeling van RijswijkBuiten maatschappelijk heel veel op. En vooruitlopend op de vaststelling van de bestemmingsplannen voor Pasgeld wil D66 Rijswijk, samen met GroenLinks, Wij., Partij van de Arbeid en het CDA een duidelijk kaderstellend signaal afgeven. En daarom hebben we de motie ingediend die inderdaad in iBabs staat. Ik lees wel even het dictum voor. Roept het college op zoek te gaan naar subsidies en andere mogelijkheden om het daadwerkelijk gebruik van de verliesvoorziening te beperken, veel werk te maken van de risicobeheersing met hetzelfde doel, echter geen maatregelen te nemen die ten koste gaan van de kwaliteit van de verdere ontwikkeling van RijswijkBuiten en de ambities voor de uitstraling, leefbaarheid, duurzaamheid, voorzieningen en architectuur niet af te schalen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dolmans. Dan geef ik het woord aan de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ja, dank. Ik zal het iets korter houden. Kijk, het is een best wel groot verlies dat je hier te zien krijgt voor het ontwikkelgebied op de grondexploitatie. En dat is natuurlijk altijd jammer. Tegelijkertijd zien we ook dat we daar weinig aan kunnen doen als gemeente door de ontwikkelingen van de markt, maar ook door bouwkosten en andere dergelijke effecten. Ja goed, dan kan je niet anders dan dat verlies nemen en kijken wat je daar ertegen kan doen om het verlies tegen te gaan. Echter, het zit hem juist in dat tegengaan waar de onzekerheden in zitten en als je dan kijkt naar eventuele besparingsmogelijkheden, dan moet je die nu in gaan zetten. En goed, daar hadden we het in het Forum ook over, dat wordt dus ook gedaan. Alleen heb je als raad weinig zicht en weinig sturingselementen om die maatregelen te monitoren. En vandaar ook dat we met de motie van D66 en eerdergenoemde partijen ook medeondertekenen, om daar in ieder geval een kader aan mee te geven. Want het is namelijk met die besparingsmogelijkheden de eerste zaken die sneuvelen in zo'n wijk, zijn de zaken die gaan over die leefbaarheid in een wijk. En dat is jammer. Dat gaat over de architectuur, dat gaat over het groen in de wijk, dat gaat over de faciliteiten die daarin worden aangeboden, de ruimte die je in zo'n wijk hebt en dat wil je niet verliezen. Zeker niet in een wijk zoals RijswijkBuiten die juist ervoor bedoeld was om ruim te kunnen leven en die dichtbij een park zat en daar het woongenot zo hoog mogelijk zou moeten liggen. Dus vandaar ook dat wij de motie medeondertekenen en als een goede kaderstellende motie zien waarvan we hopen dat die tijdens de besparingen die moeten worden gaan gedaan, goed in het achterhoofd wordt gehouden, zodat we die kwaliteit kunnen borgen, ook in de toekomst van RijswijkBuiten. Dan hebben we nog een tweede motie, een motie voor de IPP. Daar kunnen we kort over zijn, daar kunnen we in meegaan. We hopen op een goeie terugkoppeling van die motie en ik ben ook nog even benieuwd naar de reactie van de wethouder. En dan als laatste zal nog heel even in willen gaan op de oproep van de heer Van Enk om in de wijk zelf nu geen parkeerplaatsen aan te gaan leggen, of althans een idee om dat te gaan ontwikkelen. Naar mijn mening was in deze wijk juist al een hoge parkeerdruk en ervaren bewoners van die wijk daar overlast van. Of overlast, die kunnen hun auto al niet kwijt. Dus ik vraag me af of dat nou juist de plek is om zo'n plan neer te gaan leggen. Daar zou ik nog graag van de heer Van Enk een reactie op willen in de tweede termijn wellicht. En daarbij laat ik het, bedankt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Maarseveen, GroenLinks.

Mevrouw Van Maarseveen (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Een verliesrekening van 17 miljoen euro is een fors bedrag en GroenLinks Rijswijk vindt het dan ook zeker verstandig dat er een actieplan wordt opgesteld om het nadelige resultaat de komende jaren zoveel mogelijk te beperken. We vrezen wel dat efficiencylagen en kostenbesparingen nadelige gevolgen hebben voor het groen in de bouwplannen en wij vinden dat er geen

concessies moeten worden gedaan met betrekking tot de kwaliteit van het groen, de biodiversiteit, de leefbaarheid en de voorzieningen. We willen graag voorkomen dat er weer een totaal versteende wijk wordt gebouwd waar groen, bomen, dieren, vogels en insecten zijn verdwenen. Niet alleen vanwege de biodiversiteit, maar ook vanwege de leefbaarheid. Door het opwarmende klimaat worden versteende gebieden zonder groen en bomen buitengewoon onplezierige en op termijn zelfs gevaarlijke plekken om te wonen. We ontvangen dan ook graag van het college de bevestiging dat er niet zal worden ingeboet op de kwaliteit van de plannen. Het groene en duurzame karakter van de bouwplannen moeten gewaarborgd worden. Daarom hebben we ook meegetekend met de motie van onder andere D66, CDA, PvdA, de motie Niet morrelen aan de kwaliteit van RijswijkBuiten. Trouwens ook een hele mooie naam voor een motie. En de motie van de VVD waarbij ze het college vragen om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om het resultaat op het bedrijventerrein te verbeteren zullen wij ook steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw van Maarseveen. Dan geef ik het woord aan de heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. In het Forum, en ook in een eerder beeldvormende sessie, is uitgebreid gesproken over RijswijkBuiten. De belangrijkste conclusie van die avonden was dat de huidige marktomstandigheden en de kosten met een veel grotere verliesvoorziening dan nu het geval is, opgenomen moet worden. Een verliesvoorziening van ruim 17 miljoen. U heeft aangegeven om met een actieplan te komen, wij kijken graag uit naar de resultaten van het actieplan met de voorstellen om het nadelige resultaat te voorkomen. In het Forum heeft de fractie van de Partij van de Arbeid aandacht gevraagd voor de terugloop van het totaal sociaal en goedkoop woningbouw, waarin de terugloop van 15,1 naar 14,3 inmiddels is ingezet. De fractie van de Partij van de Arbeid gaat ervan uit dat in het actieplan in ieder geval te waarborgen dat de 10 procent sociale woningbouw van het totaalaantal gebouwde woningen in RijswijkBuiten gewaarborgd blijft. Want helaas zien we maar vaak genoeg in den lande dat juist deze bouw onder druk komt te staan, waardoor ook woningbouw voor specifieke doelgroepen hieronder te lijden krijgt. Want kwaliteit van bouwen is ook diversiteit, is de Partij van de Arbeid van mening. Wil de wethouder of het college deze toezegging doen? De gezamenlijke motie, niet morrelen aan de kwaliteit van RijswijkBuiten van D66 onder andere, kunnen wij van harte steunen. We hebben dan ook meegetekend. Maar voorzitter, er speelt meer. De grondexploitatie Sion – 't Haantje wordt vooral gedacht aan de ontwikkeling van woongebieden Sion, Parkrijk, Pasgeld-West, maar ook het bedrijventerrein 't Haantje Pasgeld zit in deze GREX en kent vanaf het begin een groot nadelig grondresultaat. Het idee om deze eruit te halen en over te dragen aan bijvoorbeeld het IPP om meer financiële mogelijkheden te creëren kunnen we natuurlijk niet tegen zijn. De gezamenlijke motie van de VVD kunnen we daarom ook steunen. En daarmee hopen we de wethouder en het college genoeg handvatten te geven om met het actieplan aan de slag te gaan. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Kames van Rijswijks Belang.

Mevrouw Kames (Rijswijks Belang): Dank u wel, voorzitter. Ja, vanavond gaan de miljoenen weer de tafel over. Het is natuurlijk al bij de vorige, dat er ook al miljoenen tekortkomen. Nu weer. Ja, dat vinden we best wel erg en ik begrijp wel dat er dus een hoop kosten allemaal duurder zijn geworden en noem maar op. Maar als we zo door blijven gaan dan is het straks, zijn we een A-status in Rijswijk. Dus wij zullen tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. Dan ga ik kijken of de heer El Majjaoui, wilt u het woord voeren?

De heer El Majjaoui (Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid): Ja, dank u wel voorzitter voor het woord. Het is inderdaad teleurstellend dat er weer een overschrijding plaatsvindt. Het is ook een fors bedrag wat voorbeeld betreft de GREX. En goed, de twee moties die zijn ingediend, de eerste wat betreft, daar tekenen we mee, van de VVD. Wij vinden dat naast de financiële rol dat de deskundigheid ook belangrijk is, de mensen die betrokken zijn met het inrichten, ontwikkelen van industrieterreinen, dat het integraal moet gaan, vandaar dat wij ook meestemmen. En de tweede motie wat betreft inderdaad, je gaat bezuinigen en je gaat er ook voor zorgen dat je kosten bespaart en men moet niet tornen aan de kwaliteit van de openbare ruimte, biodiversiteit et cetera. Dus die balans moet in evenwicht blijven. Vandaar dat we ook deze motie zullen gaan ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer El Majjaoui. Dan kijk ik even, dan ga ik het woord geven aan wethouder Van de Laar voor reactie op een aantal gestelde vragen in de eerste termijn.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. Ik zal zo ingaan op de vragen die gesteld zijn, maar ik wil nog even stilstaan bij wat nou precies ter besluitvorming voorligt, namelijk het vaststellen van de grondexploitatie. Dat is bijna een soort van boekhoudkundige exercitie, namelijk dat de cijfers zijn zoals ze op dit moment zijn. Het ophogen van de verliesvoorziening, dat is een verplichting vanuit de accountant omdat we weten dat de kosten hoger zijn moeten we dat opnemen in de jaarrekening. Dus dat vloeit voort uit ook een verplichting, een boekhoudkundige verplichting zou je kunnen zeggen. En het instemmen met het principe van de ontvlechting van de grondexploitatie van de bedrijventerreinen waar ook de VVD een motie over heeft gedaan. Dus daarmee wil ik zeggen we kiezen, dit is een ander voorstel dan het vorige voorstel waarin we kiezen om meer geld uit te geven voor een investering in de stad. Maar dit is vooral ook een wettelijke jaarlijkse herziening van de feiten zoals ze zijn. Dus daar kan je kaderstellend heel veel van vinden, en dat geeft u ook aan, maar we kunnen de feiten niet ontkennen dus dat maakt ook iets aan over, bent u het eens met de cijfers zoals ze gepresenteerd zijn, ja of nee? Of je daar voor of tegen wil stemmen. U geeft heel duidelijke richtlijnen aan vanavond, verschillende richtlijnen, maar allemaal op kaderstellend niveau. Het CDA geeft aan tegen verdichting te zijn, meerdere partijen, omdat de kwaliteit van ruime opzet van de wijk en juist de eengezinswoningen, onder andere de appartementen, in een ruime opzet gewaarborgd moet blijven. Tegelijkertijd geeft Beter Voor Rijswijk aan dat er niet minder woningen moeten komen. En dat zou ook een gevolg hebben voor de GREX, maar dat dat ook niet het geval. Dus daaruit concludeer ik, wij moeten ons gewoon aan het programma houden zoals dat nu in de GREX staat, de aantallen die daarin staan van 3.651, dat kan nog hier en daar een beetje verschillen, maar dat is het aantal waar we aan werken, maar niet grote verdichting, maar ook niet stukken minder. Tegelijkertijd geeft een groot deel van de raad aan, moeten we de kwaliteit die in 2012 is neergezet, die moeten we waarborgen en die moeten we behouden ten aanzien van allerlei waarden zoals groen, GroenLinks en D66 hebben iets over architectuur, is daarover gezegd. Maar de mooie leefbaarheid, Wij. zegt dat heel nadrukkelijk en de ecologie D66. En dat heeft u duidelijk verwoord in een motie en goed dat u daar, als u daarover stemt, om dat kader ook daadwerkelijk vast te leggen. Dan is er ook echt een vraag gesteld over het aantal sociaal. Het aantal sociaal op dit moment, de 10 procent die is afgesproken die wordt behaald over het aantal zoals er oorspronkelijk in de GREX is opgenomen. Dus voor de verdichting van 2019. En dan kom je uit op een getal van 334, wat ook in de GREX staat. Maar als je de 10 procent nou zou nemen over het totaal aantal woningen, het totaal aantal woningen is 3.561, dat is dus een verschil van 22 woningen, daar zouden we naar moeten kijken of dat ook kunnen halen. Maar op dit moment is het zo dat die 10 procent in ieder geval over het oorspronkelijk aantal wordt gehaald. Overigens, in 2012 werd er nog op een andere manier, werd er ook over 30 procent sociaal gesproken, want het ging over 10 procent sociale huur en 20 procent bereikbare koop en huur. Dus dat ten aanzien van die 10 procent. We zullen inzichtelijk maken, ook richting het actieplan, dat als je 10 procent over het totaal wil behalen wat dat dan voor financiële consequenties heeft en dan kunnen we daar

gewoon in alle transparantie gezamenlijk een bestuurlijke keuze in maken. Dat ten aanzien van de vragen. Ik wil het moment toch ook even gebruiken om stil te staan bij, in deze openbare raadsvergadering, dat RijswijkBuiten tien jaar bestaat, dat dat een heel feestelijke iets is. Dat is iets minder feestelijk geworden met deze ophoging van de verliesvoorziening, dat is nog geen verliesrekening overigens, wat iemand zei, dat moet nog blijken op het moment dat de GREX daadwerkelijk wordt afgerekend. Een verliesvoorziening. Maar gedurende het hele jaar zullen we op verschillende punten stilstaan bij het feit dat het tien jaar bestaat, onder andere gisteren met de sleuteloverdracht door minister Hugo de Jonge aan de nieuwe huurders van de Woonfonds-woningen, waar een aantal van u ook bij aanwezig waren. Dat was een heel feestelijk moment. Net zoals de start bouw van Buitenpoort en meerdere van dat soort momenten. Dus het gaat door, de bouw gaat door, dat is denk ik een heel goed teken. En samen met uw suggesties en kaderstellende moties kunnen we daarin voort. Voor de motie over de IPP geef ik graag het woord aan de eerste portefeuillehouder IPP, de heer Van Damme.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Ja, dank u wel voorzitter. Ja de motie, ik noem hem even bedrijventerrein t Haantje', vind ik echt creatief nagedacht. Er is creatief nagedacht over hoe je daar ook mee om kan gaan. Ik moet daar wel bij zeggen dat we dat natuurlijk wel binnen het IPP bespreekbaar moeten maken, maar als je kijkt naar het kaartje en de clustering van de bedrijventerreinen, dan dat betekent dat in de opgave die we hebben, vanuit ook EZK aangegeven en MRDH, dat we echt een tekort aan bedrijventerreinen gaan krijgen, wel een kansrijke weg om te bewandelen, om te kijken hoe je die propositie via die kant, subsidies, elkaar, de bedrijventerreinen zo kan versterken om dan subsidies binnen te halen vanuit ofwel EZK, ofwel de provincie. Dus ik zal dat, of we zullen, ik ben niet de enige in het IPP of het industrieschap die in het bestuur zit, bespreekbaar maken. Want die druk op die bedrijventerrein is groot. Dus ja, voelt als een steun in de rug, vooral om de bedrijventerreinen elkaar te laten versterken en tegelijkertijd daarmee misschien de grondexploitatie RijswijkBuiten te helpen. Ja dat eigenlijk, dus is het positief, we kunnen dat, het is een goed voorstel.

De voorzitter: Dank u wel, aan de wethouder Van Damme, ook voor zijn reactie op de motie. Dan ga ik terug naar u raad. Is er behoefte aan een tweede termijn? Zijn uw vragen goed beantwoord? Ik zie een hand van mevrouw Kames en dan ga ik naar mijnheer Dolmans.

Mevrouw Kames (Rijswijk Belang): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wilde eigenlijk zeggen dat ik door de emoties van vanavond per abuis zeg A-status, maar ik bedoelde artikel 12-status.

De voorzitter: Prima. Dan geef ik het woord aan de heer Dolmans van D66.

De heer Dolmans (D66): Ik heb nog geen antwoord op de vraag, hoe garandeert u de ecologische structuur in het gebied in overeenstemming met de aanbeveling van het TAUW-rapport? En hoe gaat u de biodiversiteitsontwikkeling nu daadwerkelijk in de gaten houden? Ik heb daar diverse malen vragen over aan het college gesteld. Er liggen inmiddels ook schriftelijke vragen van GroenLinks. Ik zou graag van de verantwoordelijke wethouder willen horen wanneer die vragen beantwoord gaan worden. En ja, dat is heel erg van belang voor de ontwikkeling van de rest van het gebied.

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, de heer Van Dam had mij nog een vraag gesteld en ik had het net over Pasgeld. Ik weet niet van een huidige parkeerdruk in Pasgeld, niet in de strook tussen de Kleiweg en het spoor. Maar al zou die er zijn geweest in theorie, dan nog denk ik dat je dus bij de aanleg van een nieuwe wijk

bewoners trekt die op dat moment een keuze maken voor welk vervoer ze gaan bezigen. Dat is een bekend fenomeen, hebben we het weleens vaak over gehad en die keuze kun je beïnvloeden op het moment dat je gaat bouwen. Daar zou ik een groot voorstander van zijn. Het gaat eigenlijk om drie elementen. We hebben een energie neutrale wijk, dat gaat om de woningen zelf, we willen een wijk waar we geen tegels hoeven te wippen omdat ze niet worden neergelegd, dus dat die ruimte is voor groen. En dat kan alleen maar als je dus ook het autobezit voorkomt door aanvankelijk meteen voor goeie vervoersvoorzieningen te zorgen. En dat zou ook helemaal in lijn zijn met onze mobiliteitsstrategie. En wat je nu bijvoorbeeld ziet in Parkrijk, dat is een hele mooie naam, maar daar worden bewoners gevraagd om in hun tuintje hun auto te parkeren. Dus in plaats van tegels wippen vragen waar eigenlijk aan bewoners, als ze een auto hebben, om die tegels aan te gaan leggen. En dat vind ik zonde als we praten over een visitekaartje. Dus ik zou de wethouder ook nog een suggestie willen meegeven voor het tienjarig bestaan, misschien nog een feestelijke opening van een paar nieuwe bushaltes in de wijk. Dat zou absoluut geen luxe zijn. Want die ene die er nu is, dat is eigenlijk, daar zouden we ons een beetje voor moeten schamen dat die situatie nog steeds voortbestaat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Ik zie dat mijnheer Van Dam u wil interrumpen.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ja, en tegelijkertijd in combinatie met de tweede termijn misschien. Want het laatste wat de heer Van Enk raakt, dat was ook precies de reden waarom ik mijn vraag stelde. We kunnen pas een autoloze wijk creëren op het moment dat er een goed alternatief is. En dat is natuurlijk ook in lijn met de mobiliteitsstrategie die we hebben afgesproken. Want iemand die geen auto heeft, die moet wel ergens komen tegenwoordig, ook al is het maar naar de bureaus in Den Haag. En dat kan op de fiets soms toch nog wat langer zijn dan gewenst, ook al ben je nog zo'n sportief iemand. Dus daarvoor is een extra bushalte, een tramlijn of een ander dergelijke vervoersvorm natuurlijk wel nodig. En die is nu ondermaats, zeker in dat gebied. Dus ik denk dat we helemaal op één lijn zitten. En daar wou ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan geef ik het woord aan wethouder Van de Laar voor de ... Mijnheer Braam van Beter Voor Rijswijk, u heeft ook een vraag of opmerking voor de tweede termijn.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Ja, met nadruk nog even voor de tweede termijn. Het is belangrijk dat dat we hier moeten constateren dat we nog een aantal jaren te gaan hebben voordat überhaupt RijswijkBuiten wordt opgeleverd. En ik ben vooral ook nieuwsgierig naar de plannen die vanuit het college in samenspraak met de raad zullen komen om beperkingen op natuurlijk die verliezen te kunnen realiseren. Waarbij ik er ook van overtuigd ben dat er best nog zo links en rechts wat ruimte is te vinden, gelet op hetgeen wat ik in ieder geval achter de schermen heb mogen waarnemen. Ik wil wel nog even meegeven, en dan gaat het nadrukkelijk over die tweede motie die is ingediend die BvR niet ondersteunt. Op zich, de oproep in de richting van het college zou ik haast zeggen is eigenlijk met meer een oproep in de richting van de raad, die ondersteun ik wel, maar dat is geen oproep voor het college. Is een oproep voor de raad, dat wij als raad feitelijk ieder geval alles op alles moeten zetten om de pijlen de goeie kant op te laten sturen en de risicobeheersing. In ieder van de kwaliteitsbeheersing, daar zitten we zelf bij. Het enige waar we het college voor extra op kunnen roepen, is op zoek te gaan naar subsidies. En daar hebben we al vaker, ook vanuit Beter Voor Rijswijk aangegeven, dat als we geen subsidieoloog hebben, dat het misschien toch eens verstandig is om zo iemand in huis te halen, want die verdient zijn geld dubbel en dwars terug. Maar de motie als zodanig zoals die hier voorligt, kunnen we als zodanig niet ondersteunen omdat hij feitelijk niet klopt. Maar we begrijpen de inhoud, we begrijpen het doel, daar staan we ook achter. We hebben in eerste termijn al aangegeven niet morrelen aan de plannen, dus dat betekent ook dat wat er ligt aan plannen voor het bouwen, daar moeten we nu maar eens aan vasthouden. Want er is nog een ander puntje, daar wil ik dan mee afsluiten. We willen ook heel graag een voorstationnetje

hebben in RijswijkBuiten, het openbaar vervoer is net even genoemd, maar dat gaat dus ook om de NS. Op het moment als we gaan tornen aan het aantal woningen in dat gebied, kan ik u op een briefje meegeven dat de NS en het rijk op dat moment al heel snel zullen zeggen, waarom daar een voorstation als er niemand woont?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Nog anderen? Mijnheer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wethouder, bedankt voor in ieder geval de toezegging van de 10 procent, de 334 woningen. Maar ik weet zeker dat u met uw actieplan tot de 10 procent totaal gaat komen. Al zijn het maar 22 hele mooie tiny houses in de kwaliteit groenstructuur waar bewoners en wij als raad om vragen om die vooral te behouden in RijswijkBuiten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Mevrouw Kames, u had het woord gevoerd, toch?

Mevrouw Kames (Rijswijks Belang): Ik wilde eigenlijk een interruptie op mijnheer Van der Veer. Ik vind het altijd wel heel mooi dat er nu natuurlijk gevraagd wordt voor sociale huurwoningen, maar we merken dus vanavond al dat dus de kosten van de GREX, omdat de grond er helemaal niet meer uitkomt en ook als je sociale huur wil bouwen, dan moet er toch wel goedkoper gebouwd worden terwijl alle kosten alleen maar duurder worden. Dus er is geen belegger of aannemer die daaraan gaat beginnen, want die willen wel graag winst draaien. Ik denk dat dat heel moeilijk wordt.

De voorzitter: Mijnheer Van der Veer, wilt u daarop reageren?

De heer Van der Veer (PvdA): Zoals u wellicht weet, en de wethouder heeft het net ook beaamd, er ligt een afspraak al sinds van voor 2019 dat er in ieder geval 10 procent, de 434 woningen er gaan komen en wij hopen natuurlijk, mochten er mogelijkheden zijn en wellicht kunnen we die zelf creëren als gemeente in de grondexploitatie, om die 22 extra woningen aan toe te voegen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kames, nog een laatste ...

Mevrouw Kames (Rijswijks Belang): Dank u wel, voorzitter, maar wie moet het dan op een gegeven moment gaan betalen? Wij hebben natuurlijk al 17 miljoen te kort.

De voorzitter: Ik geef als laatste, mijnheer Van der Veer, wilt u daarop reageren?

De heer Van der Veer (PvdA): Voorzitter, volgens mij heeft de wethouder duidelijk antwoord gegeven, de cijfers die er staan en wie weet komen er meer.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu het woord geven aan mijnheer Van de Laar.

De heer Van de Laar: Het thema van Rijswijk tien jaar is tien. Alles is tien, maar tien bushaltes wordt misschien wat veel. Maar we doen wel ons uiterste best om minimaal één bushalte extra erbij te krijgen. En mijn excuses aan de heer Dolmans, want inderdaad u heeft gevraagd vanavond ook naar de ecologie en Pasgeld. Zoals u weet is er een TAUW-rapport geschreven over de ecologische kansen die er zijn, met ook de ontwikkeling van Pasgeld-Oost en daar heeft u ook moties voor ingediend. Dat dat uitgevoerd moet worden en TAUW heeft een vervolgoopdracht gekregen om dat ook daadwerkelijk uit te werken in de huidige ontwikkeling. En daar is Pasgeld-Oost, en de mensen die aanwezig waren op die participatieavonden die weten ook, dat is de basis geweest waarop die ontwikkeling wordt gemaakt. En dat misschien wel tussenrapport, want er volgen misschien nog wel meerdere rapporten van TAUW, dat komt er binnen twee maanden geloof ik. Waarin dus die

kansen staan die we dan kunnen valoriseren of uitgewerkt. En ik heb net afstemming ook nog gehad met de heer Wit, de vragen over de biodiversiteit van GroenLinks, die worden gewoon binnen, het streven is natuurlijk om dat gewoon binnen de gestelde termijn te beantwoorden over de biodiversiteit. Ook in zijn algemeenheid, niet alleen RijswijkBuiten maar in de rest van Rijswijk ook; en de gevolgen van de bouwontwikkelingen voor, de gevolgen voor biodiversiteit van het bouwen. Dus die zijn in behandeling. En dan kijk ik naar de BVR, de plannen die we samen zouden kunnen maken voor het beperken van de verliesvoorziening, daar heb ik in het Forum aangegeven dat we daar in Q3 mee willen komen. We zijn aan het kijken of we daar niet ook al eerder met u raad over van gedachten kunnen wisselen. Maar als je kijkt naar de agenda is er voor de zomer, is uw eigen agenda ook echt ongelooflijk druk. Dus in ieder geval dat we voor in Q3, we daar in ieder geval weer over hebben. En ten aanzien van sociale woningbouw, ik denk dat ik een en ander wel heb gezegd. Het is inderdaad wel zo dat het zoeken is naar hoe zouden we dat dan moeten kunnen, hoe zou dat dan gefinancierd worden. Maar dat wordt gewoon inzichtelijk gemaakt aan u raad.

De voorzitter: Mijnheer Van de Laar, ik zag aan de hand van de heer Dolmans. Ik weet niet of dat nog sprake is.

De heer Dolmans (D66): Jazeker, want het eerst gedeelte van de vraag is dan beantwoord. Er komt over twee maanden een tussenrapport van TAUW. Dat zullen we met belangstelling gaan lezen. Maar de andere vraag is nog niet beantwoord. En ik ga hem dan maar even iets scherper stellen, bent u al begonnen met het monitoren van de biodiversiteit in het gebied? En zo nee, wanneer gaat u daarmee beginnen?

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Van de Laar, of is het mijnheer Wit? Ik weet niet, biodiversiteit is mijnheer Wit natuurlijk.

De heer Van de Laar: Ja, ik denk dat we een definitie, of dat we een overleg moeten inplannen over wat monitoring exact is. Bij alle plannen die nu ontwikkeld worden in Pasgeld wordt er een analyse gemaakt van, er is een TAUW-analyse gemaakt van in het gebied, wat is er allemaal aan biodiversiteit. En bij ieder bouwplan wordt er weer een analyse gemaakt van wat zijn de doelsoorten die ter plekke zijn en hoe kunnen die worden behouden, of maatregelen worden genomen voor andere broedlocaties of foerageerlocaties en dat soort zaken. Over het biodiversiteitsbeleid met de heer Wit besproken, dat komt terug in het groenbeleid wat in Q3, Q4 wordt besproken, of waar een nieuw beleid over wordt gemaakt. Dus dat is de manier waarop we op dit moment met biodiversiteit bezig zijn en proberen te waarborgen dat die kansen oorspronkelijk uit dat TAUW-rapport ook gemanifesteerd worden. Ik kan niet anders zeggen dan dat, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Dolmans, laatste keer. Ik merk dat bij dit agendapunt, het gaat nu over wat breder dan de grondexploitatie.

De heer Dolmans (D66): Ja precies, dus we gaan een beetje buiten de orde van de vergadering. Maar ik constateer wel dat, er is natuurlijk wel een directe relatie. Ik constateer wel dat die eerdere toezegging van het college van eind vorig jaar gewoon niet is nagekomen. Dat vind ik heel erg jammer. En ik ga op een ander moment het college wel oproepen om gewoon te gaan monitoren, want dat was de afspraak.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie mijnheer Van Dam van Wij.Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ik zou hier toch een kleine toevoeging inderdaad aan willen doen. Want de discussie van we moeten gaan kijken wat de definitie van monitoring is, vind ik niet een hele sterke. Ik bedoel, monitoring is het stelselmatig rapporteren van een ontwikkeling in een gebied. Daar hoeven we volgens mij niet een hele lange discussie over te hebben. Als hier wordt beweerd dat we met een enkele keer een TAUW-

rapport opleveren, dat dat wordt verstaan onder monitoring, dan ben ik het daar niet mee eens en dan zou ik me aansluiten bij de heer Dolmans om de oproep om gewoon onze afspraken na te komen en de toezeggingen die zijn gedaan op die motie destijds van D66 gewoon uit te voeren.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Wit vanuit het college ook wil reageren op de vraag.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Het gaat natuurlijk wel heel erg over mijn portefeuille, dus ik wil er toch iets over zeggen. We gaan monitoren en we gaan monitoren op basis van kwantiteit van voorzieningen voor fauna en op het totale areaal van ecologisch beheerd gebied. We gaan niet op basis van soorten monitoren. Als we dat zouden gaan doen moeten we enorme database gaan opstellen en dat kan op landelijk niveau, maar op lokaal niveau is dat eigenlijk nauwelijks haalbaar. Dus dat is de wijze waarop we het gaan doen en dat zal meegenomen worden in het Groenbeleidsplan waar we momenteel aan het schrijven zijn. Ik krijg wel door dat het in beeld brengen van de nulsituatie is reeds opgestart, zodat we ook inderdaad die trends kunnen gaan volgen en kunnen gaan kijken hoe zich in alle ontwikkelingen die we nu ook in Pasgeld en in RijswijkBuiten zien, hoe zich dat gaat ontwikkelen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Ik stel voor dat we overgaan tot stemming. En dan de eerste motie die zelf geen titel heeft, maar de motie van als eerste indiener VVD Rijswijk. Draagt het college op in het bestuur van het IPP Haaglanden et cetera, dus die motie gaan we in stemming brengen.

De heer Massaar: Mevrouw Van Nunen, mijnheer Ezinga en mijnheer El Majjaoui. Mevrouw Van Nunen.

De voorzitter: Dit is wel de juiste motie? Oké, ja, 26 voor, 4 tegen, dus deze motie is aangenomen. Dan gaan we over tot stemming de andere motie, Niet morrelen aan kwaliteit RijswijkBuiten. Met 18 stemmen voor en 12 tegen, ook deze motie is aangenomen. Dan gaan we over tot stemming over het raadsvoorstel vaststelling Grondexploitatie Sion - 't Haantje elfde herziening 2023.

De heer Massaar: Mijnheer Van Enk.

De voorzitter: 26 voor, 4 tegen, dan is dit raadsvoorstel ook aangenomen.

12. Raadsvoorstel benoeming voorzitter en de leden van de Rekenkamer Rijswijk (RV 23-032)

De voorzitter: Dan gaan wij terug naar agendapunt 12, het raadsvoorstel, benoeming voorzitter en de leden van de Rekenkamer Rijswijk. Ik wil u alle drie naar voren uitnodigen. Dan ga ik achter het spreekgestoelte ook. Ja, toch wel een feestelijk moment. Ik moet zeggen dat ik als voorzitter van de raad en altijd al grote waarde hecht aan het instituut van een Rekenkamer, ook met een veranderd wetsvoorstel is ook de rekenkamerfunctie in het land versterkt. En dat helpt ook u raad in uw controlerende rol en het helpt natuurlijk het hele gemeentebestuur in het maken van beter beleid, ook beleid dat ook goed uitvoerbaar is. Waarvoor dank voor uw kandidaatstelling. Ik ga eerst beginnen met het uitspreken, want u heeft alle drie aangegeven de belofte te willen afleggen.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Voorzitter, punt van orde. Volgens mij moeten we eerst het raadsvoorstel vaststellen voordat u de leden kunt benoemen.

De voorzitter: Moeten we niet eerst de eed of belofte afleggen? Nee, wacht even, dan gaan we dat. Wilt blijven staan? Dank u wel, mijnheer Braam voor uw oplettendheid. Dan gaan we over tot, eerst stemming over het raadsbesluit. U blijft de hele avond hier.

De heer Massaar: Mevrouw Jansen-Dirkx en mijnheer Van Enk. 30 voor.

De voorzitter: Met 30 stemmen voor is het raadsbesluit aangenomen. Dus dan kunnen we overgaan tot het voorlezen van de tekst van de belofte. Ik verklaar dat ik, om tot voorzitter van de Rekenkamer benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen. En dan geef ik het woord aan u, de heer Winfried Beekmans.

De heer Beekmans: Dank u wel. Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel. En dan geef ik het woord aan mevrouw Barbara IJsselmuiden.

Mevrouw IJsselmuiden: Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dan de heer Bram Aanen.

De heer Aanen: Dat verklaar en beloof ik!

15. Raadsvoorstel duurzame vervanging gemeentelijk wagenpark (RV 23-022)

De voorzitter: Het is inmiddels 21 uur 17, we zijn bij agendapunt 15, raadsvoorstel duurzame vervanging gemeentelijke wagenpark en ik wil u vraag echt to the pointe blijven, bij het onderwerp wat aan u voorgelegd is en ik wil het woord geven aan de heer Kaffa van Wij.Rijswijk als eerste.

De heer Kaffa (Wij.Rijswijk): Dank u wel, voorzitter. En bedankt ook voor het rapport slash presentatie van United Quality, Dit geeft iets meer opheldering met de nadruk op iets. Uiteraard is verduurzaming van ons wagenpark belangrijk en we moeten hier als gemeente een goede en weloverwogen beslissing over maken. Alleen in het Forum was aangegeven dat er in de presentatie duidelijk de afweging stond waarom het leasen van de voertuigen niet interessant is. En ik kom dat nergens tegen in die presentatie, ik heb het eens allemaal doorgelezen en het lijkt, het is nergens terug te vinden. Dat vind ik jammer want het was juist hetgeen waarvan ik graag het vergelijk wilde zien om een goede beslissing te kunnen nemen. En het lijkt wel alsof het koste wat het kost moet gebeuren dat we ze zelf gaan aanschaffen, terwijl het gemak van leasen denk ik daar is, omdat je vooraf weet wat zijn je kosten, je hebt een sluitende begroting en je hebt geen grote implicaties op je balans meer. Ik denk dat dat echt gezien alle miljoenen die vandaag over de tafel gaan meer dan welkom is om te weten dat je in ieder geval één post hebt waar geen kosten achteraf bij komen kijken. De enige variabelen die je over houdt zijn namelijk de laad- en brandstofkosten, een ideale oplossing. En het feit dat ik het nergens terug heb kunnen vinden in de hele presentatie, dat vind ik wel jammer. En ik denk daarom dat we op dit moment geen weloverwogen besluit kunnen nemen, Wij.Rijswijk, omdat we appels met peren aan het vergelijken zijn, omdat je simpelweg geen vergelijkingsmateriaal hebt. Dus Wij.Rijswijk zal ook tegen het raadsvoorstel stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kaffa. Dan geef ik het woord aan de heer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Voorzitter, dank u wel. Ja ook wij waren eigenlijk negatief verrast door de toegezegde PowerPoint van de wethouder. Want zowel Beter Voor Rijswijk als Wij.Rijswijk als Rijswijks Belang vroegen duidelijk als controlerend orgaan, geef ons die vergelijking waarom er is gekozen voor koop en niet lease. En toen zei de wethouder, ik ga hem citeren, er is natuurlijk gekeken naar lease. Dat is in de PowerPoint neem ik aan, die ga ik u toezenden. Om maar een klein stukje even te citeren. Uiteindelijk wordt de PowerPoint toegezonden. En daar zat in dat lease buiten beschouwing is gehouden. Dus wij hebben geen vergelijkingsmateriaal. Wij willen u heel graag controleren, in positieve zin, u presenteert ons een plan met alleen maar koop. Waar is dan het lease-verhaal? Dus hoe kan u van ons verwachten dat we een akkoord gaan geven op dit voorstel waar alleen maar koop in staat? Dus vandaar dat Rijswijks Belang een motie wil indienen om eerst even te laten onderzoeken wat lease kost. Het lijkt mij heel normaal toch of niet, om die vergelijking te maken? Ik hoop op steun van andere partijen. Zodra het leaseconsult er is kunnen we de afweging maken, koop of lease. Laten we dan een besluit nemen op dit voorstel. Dat lijkt mij redelijk. Mirjam, kun je hem doorsturen, alsjeblieft? Eerste termijn, dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, heeft u een motie ingediend? Want ik zie het nu niet. Oké. Dan geef ik het woord aan de heer Van Enk, CDA.

De heer Van Enk (CDA): Dank u, voorzitter. Het CDA had in het Forum één vraag en dat ging met name over de vergelijking, deze energievriendelijke manier van aanschaf en investering afzetten tegen de oorspronkelijke begrote investeringen. En toen hebben wij cijfers als antwoord gekregen wat de besparingen waren in de exploitatiekosten op brandstof en onderhoud, en dat was dan iets van 20.000 euro per jaar. We hebben daarna, heeft met onze fractiemedewerker nog extra contact gehad met het stadhuis en uiteindelijk hebben we toch ook het totaalplaatje vergelijking gehad, niet alleen de exploitatiekosten maar vooral ook de kapitaallasten vergeleken met het oude plan en nu de energievriendelijk manier. En dan blijkt dat het zo'n beetje om dubbele cijfers gaat, als je praat over het aantal tonnen wat je investeert en moet afschrijven en rente over betaalt, dan doen we dat nu twee keer zoveel met deze klimaatvriendelijke manier. En dat is voor ons niet direct de reden om tegen te stemmen, maar wij zouden wel bij dit soort voorstellen dit soort cijfers, die vergelijkingen, aanvankelijk wat sneller willen hebben. Zodat we ook weten als we energiezuinig gaan investeren, wat ons dat meer kost boven de oorspronkelijke begrote kosten. En dat hadden we er oorspronkelijk niet helemaal uitgehaald, en blij dat dat nu wel is gebeurd, maar de volgende keer liever wat eerder in het in het gewone raadsvoorstel zoals het wordt aangeboden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Zijn er nog andere raadsleden die het woord voel willen voeren? Want ik zie geen anderen op de lijst. Nee, dan geef ik het woord aan wethouder Van Damme voor zijn reactie.

De heer Van Damme: Voorzitter, dank u wel en ook dank aan de raad voor de uitgesproken steun in het Forum en nog de aanvullende vragen ook vandaag. En inderdaad, ik heb aanvullende informatie toegezonden. En goed dat u toch even zegt, de heer Van Enk, dat dat misschien wat eerder had gekund. Ja, had eigenlijk ook al bij het raadsvoorstel gekund, van die staatjes die zijn natuurlijk altijd wel handig om daarin op te nemen. Er staat een staatje in van het aantal voertuigen wat we gaan vervangen, dat zat er we dan wel in. Maar dit moeten we even gewoon goed voortaan in het raadsvoorstel opnemen. Of als we de informatie toesturen duidelijk ook neerzetten en helder achterhalen wat uw vraag precies is. Dus dank daarvoor in ieder geval. Dan over het leasen, ja kijk ja het leasen is natuurlijk gewoon altijd duurder want er zitten een tussenpersoon in die daaraan moet verdienen. En wat we nu hebben gedaan met het oude wagenpark is dat we nog een paar jaar hebben kunnen doorrijden en als je leaset hadden we die al een paar jaar geleden in moeten leveren. Dus in die zin is

het niet zo dat je daar, ja het leasen van het wagenpark kost gewoon extra geld. Dus dat is eigenlijk het antwoord op de vraag van de heer Kaffa.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Damme. Ik zie een hand van mijnheer Kaffa, aan u het woord.

De heer Kaffa (Wij.Rijswijk): Ja, dank u. Ik vind het een hele mooie uitspraak van de wethouder om zo te zeggen van, joh ja dat kost eigenlijk meer geld. Want een gemiddelde garagehouder waar je je auto brengt om te onderhouden, die heeft natuurlijk geen winstopslag. Die doet het allemaal natuurlijk op vrijwillige basis. Dat lijkt mij ook niet het geval te zijn. Het is gewoon een hele simpele vraag, kunnen we alsjeblieft een vergelijk krijgen? Dat is wat ik vraag. En wat ik eigenlijk terug hoor is van, ja, nee het kost geld dus we gaan het niet vergelijken. Ja maar dan kan ik toch geen vergelijking maken? Ik bedoel, als ik moet controleren hier als raadslid zou ik graag een weloverwogen beslissing willen maken. Dus toch zou ik willen vragen slash verzoeken om dat vergelijk op tafel te kunnen krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog anderen die het woord? Mijnheer Weterings van Rijswijks Belang. Ik zie nog trouwens de motie nog niet. Mijnheer Weterings, aan u het woord.

De voorzitter: Hij is binnen, maar dat wordt nog in iBabs geplaatst. Het is fijn als we wat eerder de moties ontvangen.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ja, we hadden eigenlijk gehoopt op een wonder, dat in een keer toch de cijfers boven kwamen. Maar helaas kwam het deze donderdag uit, voorzitter nogmaals, de wethouder heeft zich uitgesproken dat er natuurlijk is gekeken naar lease, dan verwachten wij dat we die cijfers zien. Je kan wel zeggen, nogmaals, het is goedkoper want we zijn doorgereden met andere wagens. Maar aan de andere kant, je kan ook schade rijden, je kan een lekke band krijgen, je kan allerlei kosten voor de winterbeurt, zomerbeurt. Die kosten heb je allemaal niet begroot, maar bij leaseovereenkomsten zitten die kosten erin, dan kan je begroten. En als de wethouder dan in het Forum zegt op verzoek van Beter Voor Rijswijk, Wij.Rijswijk en Rijswijks Belang, in een presentatie zitten die kostenafwegingen en die zitten er niet in, dan kunnen wij dus nu geen besluit nemen. Laten we eerlijk zijn, laten we eerst afwachten die afweging wat is lease, wat is koop, dan kunnen wij erover oordelen. Nu wordt iets weer door onze strot geduwd, gaan we ermee akkoord. Maar ik wil graag die afweging maken. Kom dan met die kosten. En als u die nu niet heeft, neem dan alsjeblieft de motie over dat u de kosten gaat uitzoeken wat het kost om te leasen, dan kunnen wij alsnog met mekaar bij de eerstvolgende raadsvergadering daar een besluit over nemen. Maar op dit moment kunnen wij, als we gewoon mekaar ook eerlijk even in de ogen aankijken, we kunnen en mogen geen besluit nemen over dit voorwerp, want het valt niet af te wegen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ik wil wethouder Van Damme het woord geven. Als u daar behoefte aan heeft, ik weet niet, er is op zich geen vraag gesteld. En u kunt ook niet reageren op de motie, want die staat nog niet in iBabs.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Voorzitter, ik zou gewoon even tien minuten schorsen dan.

De voorzitter: Dat is misschien denk ik zorgvuldiger voor de besluitvorming. Hij is gepubliceerd, dus ik wil vragen om, ik geef hem een schorsing van vijf minuten.

Schorsing

De voorzitter: Dames en heren, ik wil u vragen weer uw plaatst in te nemen want de vijf minuten zijn voorbij. En ik wil het woord geven aan wethouder Van Damme. Nee? Intussen hebben wij kennis kunnen nemen van de motie, van de tekst. Dus aan wethouder Van Damme graag het woord.

De heer Van Damme: Degene die de presentatie heeft opgesteld, dat bedrijf heeft ook afgeraden om te leasen en ik blijf bij het voorstel zoals het nu voorligt. Er komt inderdaad een motie. En ook nog even zeggen dat we met het oude wagenpark dus extra jaren hebben doorgereden en daarvoor heel veel besparingen hebben kunnen realiseren. Dat kan je dus niet doen als je leaset. Dus daar hou ik bij, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Weterings wil het woord voeren. Graag heel kort.

De heer Weterings (Rijswijk Belang): Voorzitter, wij twijfelen ook niet aan dat het wagenpark door is gereden. Wij gaan nu een besluit nemen voor een heel nieuw wagenpark voor koop of lease. En als de wethouder ons in het Forum toe zegt dat er in de presentatie daarvan uitleg wordt gegeven, lease of koop zit er niet in, is het buiten beschouwing gehouden. Dus u heeft eigenlijk ons iets toegezegd wat u niet heeft geleverd. Wij vroegen om eens goed te laten onderzoeken wat de kosten zijn voor de aanschaf van de zakelijk voertuigen middels een leasecontract, dan de kosten af te wegen van nieuw aanschaffen of inderdaad leasen, onderhoud, wegenbelastingvrij, verzekering, de uitkomst met onze te delen en dan kunnen we gewoon een besluit nemen. Want we kunnen nu eigenlijk geen besluit nemen, want er ligt maar één voorstel. Bij deze wil ik de motie toch indienen dan. Als de wethouder hem niet overneemt wil ik hem indienen.

De voorzitter: Ja, de motie is ook ingediend dus ik stel voor dat we nu overgaan tot stemming over de motie. Motie Onderzoek leasen of kopen. Mijnheer Van Enk komt ook binnen.

Mevrouw Woudstra (D66): Ik wil graag een stemverklaringen, dan hebben we die maar alvast gedaan.

De voorzitter: Laten we eerst de motie in stemming brengen. Wilt u de stemverklaring over de motie?

Mevrouw Woudstra: Ja, het is eigenlijk een stemverklaring over de motie.

De voorzitter: Dan krijgt u het woord uiteraard.

Mevrouw Woudstra (D66): D66 Rijswijk zal tegen de motie stemmen. Wij hebben de wethouder gehoord en zijn voor een duurzame besteding van het geld en daarmee voor het in eigendom hebben van een duurzaam wagenpark zodat we daar onze eigen beslissingen over kunnen nemen. Wij zijn het inderdaad met hem eens dat een eigen regie daarover houden belangrijk is en dat daarmee het een financieel voordeel is ten opzichte van leasen. Met dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan stel ik voor dat we overgaan tot stemming. Ik zie een hand van mijnheer Braam. U wil ook een stemverklaring afleggen?

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Ja, ook een korte stemverklaring. Ik spreek ook enigszins uit ervaring. Overigens ben ik wel blij met het antwoord van de wethouder, want dat is gedeeltelijk waar. Er bestaat ook nog zoiets als rente en een gemeente die kan tegen fors lage rente bij BNG geld halen. En in een leasecontract praat je over rentes die gewoon twee-, soms wel het drievoud zijn van de rentes die gemeentes moeten betalen. Dus naast de kosten inderdaad voor een tussenpersoon die ook wat eraan moet verdienen en het onderhoud wat

sowieso breed verspreid wordt weggezet, weg gerekend, kan ik uiteraard deze motie niet steunen. Dus zo'n onderzoek, dan kan ik de uitkomst raden.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Zijn er nog anderen die een stemverklaring willen afleggen? Niet, dan gaan we over tot stemming over de motie Onderzoek leasen of kopen.

De heer Massaar: Mijnheer Kruger en El Majjaoui.

De voorzitter: 8 voor, 22 tegen, deze motie is verworpen. Dan gaan we over tot stemming over het raadsvoorstel duurzame vervanging gemeentelijk wagenpark. Nog een klein ogenblikje hoor ik. Wat deden we als we Manuella niet hadden hier? U kunt overgaan tot stemming.

De heer Massaar: Mevrouw Prenger. 22 voor, 8 tegen.

De voorzitter: 22 voor, 8 tegen, het raadsvoorstel is aangenomen.

16. Raadsvoorstel Bestedingsvoorstel initiatieven Beleid Sociaal Domein Innovatiefonds (Enecogelden) (RV 23-028)

De voorzitter: Dan gaan wij naar agendapunt 16, raadsvoorstel Bestedingsvoorstel initiatieven Beleid Sociaal Domein. Ook uitgebreid besproken in de Forum-vergadering en er zijn naar aanleiding van een aantal vragen ook antwoorden opgesteld. Daarvan heeft u ook kennis kunnen nemen. Dus ik hoop dat ook dit onderwerp kort kan blijven. Ik wil de heer Ezinga het woord geven en vragen echt u te focussen op het amendement.

De heer Ezinga (VVD): Dank voorzitter, vanzelfsprekend zal ik op mijn eigen amendement focussen. Maar ik zal er toch enige context bij geven, maar ik maak het niet te lang. Het Innovatiefonds Sociaal Domein heeft als doel financiering te verlenen bij vernieuwende plannen gericht op het Sociaal Domein. Het beoordelen van die plannen die voorgelegd zijn in het raadsvoorstel heeft toch geresulteerd in fronsende wenkbrauwen bij ons. Er zijn namelijk aan de zogenaamde Eneco-gelden, waar dit fonds zijn grondslag heeft, ook condities afgesproken waaraan de plannen moeten voldoen. Kort gezegd innovatief en revolverend. Nu zijn dergelijke condities soms moeilijk te vertalen naar thema's in het Sociaal Domein en voor twee van de drie kunnen we die naar onze overtuiging teruglezen. Het is voor de scootmobielstallingen als derde plan helaas niet aan de orde bij ons. Kan de wethouder mij vertellen in welke mate dit plan innovatief is? En kan de wethouder vertellen op welke wijze er een revolverend vermogen aan dit plan verbonden is? Omdat wij dit niet zien, zullen wij bij een onbevredigend antwoord een amendement indienen, die al reeds ingediend is, of in stemming brengen en voorleggen aan de raad. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ezinga. Dan geef ik het woord aan mevrouw Koegler van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm (Rijswijks Belang): Ja, dank u wel voorzitter. We hebben een miljoen gereserveerd van de Eneco-gelden om onze ambities in het Sociaal Domein te verwezenlijken. Dat is natuurlijk een mooie intentie. Als we dan kijken naar de vijf projecten waar we al eerder mee ingestemd hebben, daar geven we zo'n 6 ton aan uit, daar kunnen wij ons eigenlijk prima in vinden. We hopen wel dat praktijkondersteuner Jeugd, dat het van 45 mensen, cliënten, die geholpen zijn echt nog wel een schaalvergroting gaat kennen het komend jaar. Maar als we kijken naar de drie nieuwe projecten, ja daar hebben we daar wel onze twijfels over. We hebben wel de vraag gesteld over de scootmobielstallingen of dat niet onder de Wmo-gelden zou kunnen vallen. We hebben inmiddels antwoord gekregen van de wethouder dat het juridisch en technisch inderdaad kan. Dan is

eigenlijk de vraag aan de wethouder, als het juridisch en technisch kan waarom dekken we dat dan niet gewoon uit het Wmo-budget? En in hoeverre is daar nog ruimte binnen dat Wmo-budget? Want dat is dan ook nog wel een interessante vraag. En eigenlijk hebben we eerst antwoord nodig op die vraag voordat we iets over het amendement van de VVD kunnen zeggen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Dan geef ik het woord aan mevrouw Jansen-Dirkx van Wij.Rijswijk.

Mevrouw Jansen-Dirkx (Wij.Rijswijk): Ja, dank u wel voorzitter. Wij.Rijswijk is een groot voorstander van zelfredzaamheid maar ook met hulp bieden als het niet alleen lukt. Met dit raadsvoorstel, ziet onze fractie investeringen in zelfredzaamheid, het zelfredzaam maken van inwoners die het nu niet zijn als het gaat om financiën. Wel is het wat Wij.Rijswijk betreft erg belangrijk dat we ook echt bij deze innovaties effectieve aanpak krijgen die niet alleen schulden en armoede oplossen, maar ook weten te voorkomen of laten terugkomen. In het Forum van 4 april legden we al het verband tussen taalachterstanden en schulden. Ruim 50 procent van de mensen in schulden heeft ook taalachterstanden en ontbreekt het ook aan andere basisvaardigheden, zoals voldoende kunnen rekenen en digitaal vaardig zijn. Hulpverlening is niet altijd bewust van dit verband en signaleert niet goed. Nu is het niet altijd even makkelijk voor hulpverleners door tijdsdruk om hier ook op te acteren. Maar in goede samenwerking met maatschappelijke partners die hier wel vaardig in zijn, zal dit een stuk makkelijk kunnen gaan. Daarom horen we graag nogmaals nadrukkelijk van de wethouder een toezegging om het taalnetwerk, het WSP en het FSP goed aan elkaar te koppelen en hun actief te laten samenwerken om de voorgestelde innovaties een nog betere kans van slagen te geven en we duurzame uitstroming hebben van mensen uit de schulden. In uw extra beantwoording geeft u namelijk wel aan dat het WSP, en mogelijk ook het FSP, een onderdeel zijn van de flexibele schil in de keten, maar als het gaat om deze innovaties en de rol die laaggeletterdheid hierin speelt, is een flexibele rol van beide partijen, dus het FSP en het WSP, wat Wij.Rijswijk betreft te smal. U geeft namelijk zelf aan dat de keten slagvaardiger moest worden. Als laatste nog even de beantwoording op de vragen die nog openstonden. Jammer dat het college niet hetzelfde inzicht heeft als Wij.Rijswijk als het gaat om de doorstroommakelaar. We snappen wel dat er andere regionale afspraken zijn over andere zorg, maar de expertise van deze makelaar zou mogelijk ook in andere zorgvragen een goede rol kunnen spelen. Dus is het misschien toch mogelijk om deze makelaar breder in te zetten indien het nodig is en dan financiering te halen uit een ander budget misschien? En wat betreft de communicatie en marketing, dank voor deze verhelderende uiteenzetting, fijn dat hier ook rekening wordt gehouden met de manier van aanbieden van deze informatie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen-Dirkx. Dan geef ik het woord aan de heer Smith van GroenLinks.

De heer Smith (GroenLinks): Dank voorzitter. GroenLinks staat zeer positief tegenover het raadsvoorstel in zijn algemeen. En ik dank u ook voor de antwoorden die we schriftelijk hebben gekregen. Wat betreft het amendement van de VVD, de impuls scootmobielstallingen laten wederom zien dat door intensieve samenwerking van de gemeente en wooncorporaties goede en duurzame initiatieven gerealiseerd kunnen worden. En in dit geval binnen het Sociaal Domein en specifiek voor de inwoners met een mobiliteitsbeperking. GroenLinks Rijswijk ziet geen meerwaarde in de voorgestelde tekstwijziging en zal dit amendement dan ook niet steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Smith. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Nunen, van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja voorzitter, dank. Ik beperk me inderdaad ook tot de aanvullende informatie die beide wethouders hebben gegeven naar aanleiding van vragen uit het Forum. Ik richt me even op het Jongeren

Perspectieffonds, nog door niemand genoemd. Ik zie bij saneringskredieten, dus de kredieten die de gemeente overneemt van jongeren in schulden, dat daar 20.000 euro voor gereserveerd is in totaal en dat dat gebaseerd is op 2 euro saneringskrediet per jongere. Dat zal niet kloppen, dat zal misschien 2.000 saneringskrediet zijn per jongere. Dan vraag ik me nog af, waar baseert u die 20.000 euro op? Dat zou dan dus, als het om 2.000 euro per jongere gaat om tien jongeren gaan. Is dat onderzocht? Is dat realistisch? Dat is mijn eerste vraag. En wat betreft de kosten voor de trajectbegeleider en de projectleider, daar gaat anderhalve ton naartoe in twee jaar, van de 2 ton die we totaal aan innovatie in dit Jongeren Perspectieffonds stoppen. Mijn vraag is of dat in verhouding is tot de innovatie en vooral, ten tweede, of de voortgang geborgd is nadat die twee jaar innovatie afgerond zijn en we dus 150.000 euro aan salariskosten hebben opgehoest. Maar wat krijgen we daar dan voor terug in de borging, in de inbedding in de gemeente? En ten aanzien van de motie, of het amendement moet ik zeggen van de VVD, ik heb ook inderdaad nog een vraag aan de wethouder. In hoeverre acht zij het succesvol om, en dat is wel een innovatie, om met deelscootmobielen te werken en de stalling daarvoor? Dat zou wat ons betreft wel een innovatie waard zijn. Maar dan moet daar ook de nadruk op liggen en op gelegd worden. En we willen ook graag weten wat de succesinschatting is van de wethouder. Voorzitter tot zover, dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Dan geef ik het woord aan mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen (CU): Dank u wel, voorzitter, ik wil graag me aansluiten bij de opmerkingen van GroenLinks over het amendement en de vragen van de PvdA over de overhead van de schuldhulpverlening bij jongeren. En ik vroeg me af bij dit raadsvoorstel, vooral rond schuldhulpverlening is het wat hapsnap. In Den Haag, onze grote buur, kijk ik af en toe even naar, er is een unaniem initiatiefvoorstel schuldhulpverlening aangenomen, Vergeef ons onze schulden heet het, waarin alle soorten schuldhulpverlening bij elkaar zijn genomen en ook daarom een plan is om dat aan te pakken. Ik vraag mij even af of de wethouder ook daar kennis van heeft genomen, of daar nog iets in zit wat voor ons ook interessant zou kunnen zijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dan geef ik het woord aan de heer Veerman van D66.

De heer Veerman (D66): Dank u wel. De wethouder heeft al een aantal vragen schriftelijk beantwoord op vragen die wij hadden. Als we kijken naar deze voorstellen kan ik stellen dat niet alle voorstellen even innovatief zijn, maar wel heel noodzakelijk om hulp te bieden bij problemen waar we op dit moment geen geld binnen begroting beschikbaar voor hebben gesteld. Maar als we kijken naar de scootmobielen die we net al hoorden, was het in 2019 dat we eigenlijk alle een ton hebben uitgetrokken voor dit idee. En dan is het eigenlijk wel gek dat binnen dit voorstel nog gesproken wordt over een innovatief nieuw voorstel, want dat is het natuurlijk allang niet meer. Wat ook dan de vraag is, waarom is er daarna geen voorstel gekomen om dit gewoon als regulier budget binnen het Wmo te regelen? Want dat was toch een mooi startpunt geweest, die ton, om daarmee verder te gaan. Dat is niet gebeurd, ik vraag me af waarom dat niet gebeurd is. Daarnaast gebruiken we nu het Eneco-fonds, we hebben daar een revolverend label aan hangen, dat betekent dat er ook middelen, geld terug zouden moeten vloeien binnen het fonds, zodat het in stand blijft. Dat we daar ook uit kunnen putten in de toekomst. Ik vraag me ook af hoe we met deze voorstellen, hoe we daar ook invulling aan kunnen geven en hoe dan middelen ook terug gaan vloeien. Daar ben ik benieuwd naar. Daarnaast zie ik ook dat een aantal innovaties, die blijven na deze subsidieverstreking natuurlijk, na 2025 ook gewoon harstikke noodzakelijk. Dus ik denk, dat hoor ik ook bij een aantal terug, hoe gaan we er nou voor zorgen dat de uitkomsten duidelijk worden verwerkt in het beleid, maar dat het ook wordt gedekt binnen onze reguliere subsidie vanuit het Wmo-budget? Daar ben ik wel even benieuwd naar hoe de wethouder dat gaat verzorgen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Veerman. Volgens mij zijn we dan, mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid): Ja, dank voorzitter voor het woord. In principe staat mijn fractie positief tegenover dit voorstel. Alhoewel, als ik de woorden van mijn collega ChristenUnie mag gebruiken, hapsnap. Dus ja goed, de grootschalig problematiek waar we mee leven in de samenleving is vele malen groter. Maar goed, je moet ergens beginnen. Dus daar is ook uitgebreid over gediscussieerd in het vorige Forum, alleen waar we mee zaten, inderdaad wat de VVD-collega over heeft gehad, de scootmobielstallingen die worden dan, de stallingen althans, die worden dan uit het fonds gefinancierd. Mijn inziens, en wat mijn collega van Rijswijks Belang heeft aangegeven, is dat niet een kwestie vanuit de Wmo te laten financieren? En daar zou ik graag antwoord willen hebben uit het college om daar een goed en weloverwogen besluit te kunnen nemen omtrent het amendement van de VVD. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Dank u, voorzitter. Het CDA is na de Forum-behandeling niet bepaald enthousiast over de impuls scootmobielstallingen. Los van de vraag die de VVD heeft gesteld over het revolverend zijn van deze uitgaven, daar weten wij eigenlijk het antwoord wel op. Dat zijn ze niet en het is eigenlijk een soort verkapte subsidie naar de woningcorporaties die daar hun bezit, die eigenlijk de taak zouden hebben als het nodig is om die stallingen aan te leggen en in de huur te verrekenen. Daarmee is het ook een selectief voorstel geworden. En wij hebben vaker gevraagd om dit soort sociale maatregelen niet alleen te beperken tot de onderste laag van de minimuminkomens, maar ook oog te hebben voor middeninkomens die in problemen zijn. En ik denk dat dat ook meteen in de oplossing besloten zit als je het zou dekken uit de Wmo. Want de Wmo kent daar een veel meer afgewogen systeem voor en dan maak je het beschikbaar voor iedereen. Ik heb begrepen dat de wethouder wel heeft toegezegd om te kijken of daar mogelijkheden in zitten. Maar we hebben dit soort dingen vaker gevraagd en we zitten nog steeds te wachten op de uitvoering van dit soort toezeggingen. Dus zolang dat niet helder wordt, zijn wij tegen dit voorstel, tegen dit onderdeel. Het tweede wat opvalt is dat er weer extra budget nodig is voor, ik lees voor, communicatie, marketing en onderzoek naar woonwensen van senioren. En dan komen we in totaal uit op 115.000 euro. Dat is een heleboel geld, voorzitter. En als ik dan naga dat de seniorenwoningen in het Benedictus-complex een paar jaar geleden, die waren zo allemaal verhuurd, er was geen enkel probleem, er was een enorme behoefte aan. Als ik dan kijk naar wat gister geopend is, de woningen in de middenhuur die we in RijswijkBuiten hebben gebouwd als gemeente, 100 woningen met 3.200 belangstellenden. Dat was wel een revolverend project vanuit het Eneco-fonds. En daar heb ik het afgelopen jaar helemaal geen enkel start of signaal van een nieuw initiatief vanuit het college in vernomen. Dus waarom zouden we nu weer een nieuw onderzoek gaan starten naar woonwensen, terwijl die woonwensen in de praktijk gewoon hartstikke duidelijk zijn? We hebben nog een Forum gehad een paar weken geleden waarin een burgerinitiatief werd gepresenteerd om sociale vormen van woningen voor ouderen te initiëren. Ik zou de wethouder willen vragen, ga eens met die mensen praten die op de tribune zitten en inventariseer daar eens die woonwensen. Luister daarnaar voordat u ze afschrijft. Ik denk dus dat we moeten stoppen met onderzoeken en dat we gewoon actie moeten gaan ondernemen en in dat opzicht, ik vind een heleboel zaken prima in dit voorstel, maar die lopen al, daar zijn budgetten voor gevoteerd. En deze onderdelen, daar gaan wij niet mee akkoord. We zullen het amendement van de VVD steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan wil ik het woord geven aan wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter dank en dat is altijd jammer, dat je bij zo'n Forum-vergadering niet aanwezig bent. Dan hadden we een hoop kunnen ondervangen, denk ik, met elkaar. Maar om te beginnen met toch wel de laatste spreker van vanavond, de heer Van Enk die aangaf dat we door middel van de scootmobielstallingen

een verkapte subsidie zouden geven aan de woningbouwcorporaties om dit dan te bewerkstelligen, daar wil ik me wel, dat is het enige waar ik me ver vanaf wil werpen. En dat heeft als reden dat wij als gemeente gewoon een plicht hebben. We hebben een zorgplicht, de Wmo is er ook om een beperking op te heffen voor mensen en een scootmobielstalling hoort bij een scootmobiel als iemand geen schuur of wat dan ook heeft waar dat in past. Dus dat gaat hand in hand met elkaar, dat heeft niks met een verkapte subsidie of wat dan ook te maken. En de Wmo is overigens ook niet inkomensafhankelijk iedereen die een beperking heeft, of je nou arm over rijk bent, gelukkig zeg ik erbij, mag gebruik maken en kan gebruik maken van de Wmo. Het is nog wel de vraag of de eigen bijdrage zo laag blijft als dat die tegenwoordig is, maar daar lopen genoeg rechtszaken van in ons land. Voorzitter, door meerdere partijen is er het een en ander gezegd over waarom worden die stallingen nou bekostigd vanuit het Innovatiefonds, waarom is daarvoor gekozen? En ik begrijp alle beweegredenen die vandaag over de tafel heengaan rondom het revolverend zijn. En dat is het niet. Ik kan daar natuurlijk heel veel teksten aan gaan wijden, maar daar ben ik het mee eens. Tegelijkertijd is ook een doelstelling van het Innovatiefonds, incidenteel budget voor het structureel oplossen van een probleem, of een oplossing van een knelpunt. En daar was dit op gestoeld. Als u als raad het amendeert, want ik laat het ook aan de raad vanavond, dan begrijp ik dat. En dan kom ik bij mevrouw Koegler, die vraagt hoe zit dat dan met de Wmo en kan het allemaal wel? Pas dat wel in het Wmo-budget? Ja dan komen we op het Wmo-budget en dat is een openeinderegeling en nu zijn we in de vierde maand van het jaar, dus vandaag zeg ik, ja het past. Maar het zou heel goed kunnen dat ik met de volgende halfjaarrapportage kom en dan vraag, ik heb geld nodig want die 2 ton die zit daar dan uiteindelijk in doorgerekend. Dus dat is bijna een soort van roulette als het daarom gaat. Maar het pas vandaag dus wel. Maar ik ga er niks aan beloven dat dat aan het einde van het jaar nog steeds zo is. Want als we hem daaronder moeten gaan scharen, dan zou het goed kunnen dat we het Wmo-budget gaan overschrijden. Voorzitter, er is mij gevraagd via D66, vanuit mijnheer Veerman is mij gevraagd, waarom is er geen voorstel voor de reguliere aanpassing van de Wmo-budgetten rondom de scootmobielstallingen? Nou die pilot is pas eind 2022 geëvalueerd. Dus daar hangt dat mee samen. Er is mij ook nog een vraag gesteld over de doorstroommakelaar, door mevrouw Jansen-Dirkx, of we die op een andere manier zouden kunnen financieren? Nou er is natuurlijk antwoord gegeven schriftelijk, waarom dat dan nu niet zou kunnen en daar laat ik het voor vandaag ook bij. Ik vind het wel interessant om ernaar te kijken. We hebben natuurlijk een gigantische opgave in de regio als het gaat om verschillende doelgroepen. En noem alleen maar beschermd wonen, maatschappelijke opvang. Dus ik snap waar u op doelt. Alleen voor nu is de doorstroommakelaar al nieuw in Rijswijk. Dus laten we ook wel eerst het ene dan het andere, want als we vijf dingen tegelijk moeten gaan doen dan denk ik dat dat het sowieso flopt en ik hoop dat dat dat niet gebeurt en dat we successen met elkaar kunnen delen. Voorzitter, er is mij door de Partij van de Arbeid nog gevraagd, is het succesvol om met deelscootmobielen te werken en ik begreep vanuit het Forum dat de heer Veerman ook had gevraagd naar deelscootmobielen en stallingen met zonnepanelen en zo. Ja, dat zou natuurlijk heel innovatief zijn en een stalling met een zonnepaneel daar bovenop. Maar als we het onderbrengen vanuit het Wmo-budget is sowieso daar geen sprake meer van. Dan zouden we kunnen kijken omdat er geld overblijft in een Innovatiefonds, wat we daar wel mee kunnen. Maar dat zou tot een nieuw voorstel moeten leiden. En de deelscootmobielen, daar zou ik graag eerst even wat informatie willen gaan halen bij mijn bureaus. Want ik weet dat ze in Transvaal, uit mijn hoofd gezegd toen ik daar zelf onder de Wmo-consulenten werkzaam was, dat ze daar een pilot hebben gedaan, deelscootmobielen en ik weet niet wat daar de uitkomst van is, dus ik weet ook niet of dat succesvol is geweest, of dat dat één drama is geweest. Dus daar ga ik graag even achteraan om dat bij mijn bureaus in de gemeente Den Haag op te halen, of zij daar een evaluatie of iets dergelijks op hebben gedaan. Dan heeft Wij. nog gevraagd om een toezegging om het taalnetwerk samen te laten werken met het FSP dan wel WSP. Voor de mensen thuis die eventueel geïnteresseerd zijn, dat is het Financieel Servicepunt of het Werkgevers Servicepunt. Ik denk dat het goed is om, dat er zeker vaak als er schulden zijn bij mensen, dan is het niet alleen vanwege de taal niet helemaal machtig zijn of niet goed dyscalculie, niet goed met cijfertjes. Dan is er vaak wel

heel veel meer aan de hand. Dus ik denk dat we zeker alle leefgebieden moeten aflopen en dat we moeten kijken hoe we dat netwerk al dan niet kunnen versterken en dat we daar oog voor moeten hebben om die mensen te helpen. En in die zin ook van die schaamte af te helpen, want daar zit het hem in de schulden al in. Maar als je dan ook een taalachterstand hebt, dan is dat nog veel erger voor mensen vaak. Voorzitter, volgens mij heb ik de vragen die er zijn beantwoord, anders hoor ik het graag in tweede termijn.

De voorzitter: Dank aan de wethouder voor de heldere beantwoording van de verschillende vragen. Ik kijk naar de raad. Ik zie een hand van mevrouw Jansen-Dirkx. Mevrouw Jansen-Dirkx, aan u het woord.

Mevrouw Jansen-Dirkx (Wij.Rijswijk): Ja, dank u wel. In ieder geval dank voor de toezegging wat betreft inderdaad het Financieel Servicepunt en het Werkgevers Servicepunt. Wat betreft de doorstroommakelaar, ik begrijp uw antwoord en ik snap het ook. Ik hoop dat we dan in ieder geval in de toekomst ook het gesprek kunnen hebben om deze misschien wel breder in gaan zetten en ik ga graag met u dan ook het gesprek daarover aan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Ezinga.

De heer Ezinga (VVD): Dank u, voorzitter. Dank wethouder voor de beantwoording en uitleg in uw afwezigheid bij het Forum. U bent goed vervangen door uw collega de heer Van Malsen, maar het is fijn ook om wat meer context van u te horen. In reactie op het eerste termijn van een aantal partijen, dan verwijst ik in dit geval naar de vrienden van ChristenUnie en GroenLinks, en dan kan ik ChristenUnie wat minder kwalijk nemen omdat zij in het verleden er niet bij waren, maar GroenLinks wel. Want in hoeverre hecht u eigenlijk de waarde nog aan de afspraken die we hebben gemaakt in het besteden van Eneco-gelden. We hebben uren en urenlang gepraat over hoe we die gelden op een zorgvuldige wijze gaan uitgeven in Rijswijk. We hebben het zelfs gehad over het veranderen van de stemming in de raad, van de meerderheid naar twee derde. En nu staan we op het punt eigenlijk om geld uit te geven aan een plan dat niet verdoet aan de criteria van revolverendheid en innovativiteit. En daar stoor ik mij aan. Dus ik wou graag daar een reactie van u op hebben. Naar de wethouder in dit geval, u zegt eigenlijk dat er ook een doelstelling in staat om institutioneel budget in te zetten. En die snap ik en dat vind ik ook wel een hele interessante. Alleen u noemt erbij een doelstelling en niet een criterium om geld uit te geven. En als het criterium revolverendheid en innovativiteit is, dan zijn dat veel statischer concepten waaraan getoetst moet worden dan een doelstelling dat zachter van aard is. En dan gaat uw argument wat minder op in mijn ogen. En dan heeft de VVD wel het beleid qua beleidsmatige zuiverheid hoog in het vaandel staan. En dan zou, zoals mevrouw Koegler ook aangeeft, het beter zijn om een dergelijk plan binnen het Wmo-budget toe te passen, met alle risico's van dien, zoals u zelf schetst. Maar daar moeten we dan nog een keer over besluiten. Maar we kunnen ook het plan niet uitvoeren. We kunnen ook een ander plan inzetten en we kunnen ook met het plan van de heer Veerman verder werken en dat toepassen met de gelden die dan bestaan binnen dit Innovatiefonds Sociaal Domein. Dus wat dat betreft laat ik mijn amendement nog steeds in stemming brengen, als dat aan de orde zou zijn, en is dit mijn tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ezinga. Mijnheer Veerman.

De heer Veerman (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog twee vraagjes. Eén, die was vergeten over de bewindsvoering. We zien eigenlijk dat het klanten een stukje gedaald zijn, iets gedaald zijn, de kosten flink gestegen. Waarschijnlijk houdt dat met indexering in, maar is dit nou een trend waar we in zitten of blijft dat eigenlijk nu gewoon doorlopen en is die indexatie meegenomen van de afgelopen twee jaar en zien we die nu terug in dat de kosten zo gestegen zijn terwijl de klanten maar iets gedaald zijn? Dan even terug naar, we hebben het in het Forum uitgebreid gehad natuurlijk over de deelscooters, over de innovativiteit van de

scootmobielen, hoe dat zou kunnen. Ik denk dat u gewoon bij de aanbieder, Medipoint, kunt vragen, die heeft in den lande een aantal pilots gedraaid op dit gebied, dus daar kunt u gewoon terecht denk ik om dit te regelen. Maar als we dat zouden willen, dan zouden we het inderdaad misschien dat amendement aan moeten nemen om te kijken hoe kunnen we dat geld beter besteden, hoe kunnen het innovatiever maken. Want ik denk dat er zeker mogelijkheden zijn om dat te doen. Aan de andere kant vind ik het wel een klein beetje flauw om nu te zeggen van dat revolverendheid nu. We hebben het nu over dit miljoen en spreken GroenLinks eropaan, maar we hebben ook andere miljoenen uitgegeven op basis hiervan. Hoever zien we daar geld van terug? Dus ik vind een beetje kort door de bocht. Ik vind het andere wel heel noodzakelijk, ik zie dat die noodzakelijkheid en wel is. Dus ik vind het een beetje moeilijk afwegen van waar moet nou de voorkeur naar uitgaan. Maar als we het zo kunnen vatten dat we die eruit halen, dit ene gedeelte in het kader van het amendement en nog eens kijken hoe we daaraan invullingen aan kunnen geven, zou ik daar op zich best een voorstander van kunnen zijn. Dan kunnen we het misschien verbeteren. Dus dat in tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Veerman. Ik zie een hand van mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Ja voorzitter, ik wil nog even expliciet ondersteunen het betoog van de heer Ezinga. Ik vind dat we daar als raad niet te veel in moeten zwalken. Dat was echt een hele, hele uitgebreide discussie in de vorige raadsperiode. En ik heb stil een beetje moeten lachen over die twee derde meerderheid, maar zo serieus werd die gevoerd, ook door GroenLinks. En er moest echt een breed draagvlak zijn voordat we dit soort investeringsgelden gingen uitgeven. En als ik dan ook de heer Veerman hoor vragen naar een vorig initiatief waar ik persoonlijk helemaal niet eens van wist en wat de wethouder zegt dat moet nog verder geëvalueerd worden. Dan denk ik, dan is het niet het moment en niet de plaats om hier nu voor dit scootmobielinitiatief weer 2 ton te gaan uitgeven. Laten we dat maar via een andere weg eerst kijken of dat nodig is en hoe we dat doen. Of dat inderdaad alleen met corporaties kan, zoals in het voorstel staat. En ik zal zeker voor het amendement stemmen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja voorzitter ik heb een paar vragen gesteld over het Jongeren Perspectieffonds en die zijn niet beantwoord, rondom die 20.000 euro voor saneringskredieten, waar die op gebaseerd zijn, op het aantal jongeren, tien dus, dat 2.000 euro per jongere betreft. Bovendien staat daar dus een forse tikfout, als die zo doorgaat dan nemen we dus iets anders aan dan wat we eigenlijk bedoelen. En ik had een vraag gesteld over de projecten, trajectkosten voor een begeleider die drie vierde van de totale innovatiekosten beslaan voor twee jaar. En hoe worden die geborgd? Zijn niet beantwoord. En dan nog even aansluitend, daar wil ik de wethouder toch ook wel in steunen, als zij inderdaad, want dat vind ik interessant ook kijkend naar D66 de heer Veerman. Als zij inderdaad serieus werk maakt van hoe dat project, niet alleen in Transvaal maar ook elders mogelijk, is verlopen, dan zie ik daar wel innovatieve elementen in. Maar dan moet het ook echt serieus worden opgepakt. En niet alleen om dit voorstel, zoals het er nu staat, erdoor te krijgen, die innovatie, maar ten dele uit te voeren. Dus ik hoop wel dat dat dan heel serieus wordt opgepakt. En daar hoor ik de wethouder graag nog even over. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. De heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid): Dank u wel voor het woord. Even vooropstellend, wij zijn niet tegen de scootmobielstallingen. Sterker nog, wij juichen het toe en wij stimuleren het om het gemeente- of stadsbreed te introduceren, dus niet voor een deel ergens op experimentele basis, maar voor de hele stad. En vooral omdat dat om Eneco-gelden gaat, gemeenschappelijk geld, vind ik dat

iedereen daar gebruik van mag maken. Maar om terug te komen op het onderwerp zelf, vind ik dat vooral de scootmobielstallingen vanuit een andere financiële invalshoek gefinancierd moeten worden en niet vanuit de Eneco-gelden. En ik ben het ook eens met de VVD en het amendement, en als daar geen goed argument voor is gaan wij hier voor stemmen. En vooral omdat dat puur met financieel te maken heeft, en niet met het doel op zich. Dus tot zover, voorzitter

De voorzitter: Dank u wel. De heer Smith van GroenLinks.

De heer Smith (GroenLinks): Maar ik wil graag even terugkomen op wat de heer Ezinga net zei. Ik snap dat deze middelen niet ingezet zouden mogen worden omdat het niet innovatief genoeg is. Maar het betreft hier echt incidenteel geld voor structurele problemen en in het hele participatieproject vind ik dit een hele mooie besteding om juist die mensen te helpen die niet mobiel genoeg zijn. En door aan deze regel vast te houden denk ik dat we weer gaan achterlopen op een groep mensen om die te helpen. Ik vind het best wel moeilijk uit te leggen, maar het is een stuk zakelijkheid tegenover hulp bieden aan mensen. En ik prefereer dan de inhoud van de hulp in plaats van de zakelijkheid in dit geval.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Ezinga u wil interrumperen.

De heer Ezinga (VVD): Voorzitter, dit gaat niet zozeer om zakelijkheid, want net zoals de heer El Majjaoui, de VVD ziet niets liever dat deze mensen geholpen worden met scootmobielstallingen. Het gaat om beleidsmatige zuiverheid en in dit geval hebben we afspraken gemaakt om gelden op een bepaalde manier uit te geven. En u geeft geen antwoord op mijn vraag. Vindt u dat we op deze manier de gelden op de juiste manier uitgeven, terwijl je met dezelfde criteria bent ingestemd?

De voorzitter: Mijnheer Smith.

De heer Smith (GroenLinks): Ja, dat vinden wij.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. Dan geef ik het woord aan wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Ja voorzitter dank en dank voor de tweede termijn van de raad. Ik snap wat de heer Ezinga zegt, de revolverendheid geeft u aan, vindt u belangrijker dan de doelstelling. En dat dat mag. Vandaar dat ik ook aangaf dat het amendement wat mij betreft gewoon aan de raad is om daarover te gaan stemmen strakjes. Dus dat zou kunnen betekenen dat we dan die 2 ton uit dit plan halen. Maar dat betekent niet dat ik die stallingen, dat ik niet van plan ben die stallingen niet te gaan plaatsen. Want die stallingen, dat is ook een cofinanciering samen met de woningbouwcorporatie en ik denk dat ik de VVD wel aan mijn zijde heb als ik een cofinanciering heb weten binnen te fietsen, samen met de woningbouwcorporaties. Dus laten we dat dan ook vooral doen. En mijnheer Van Enk refereerde al aan die 2 ton in zijn geheel, maar dat gaat natuurlijk over 2 ton in drie jaar. Het gaat niet over 2 ton van vandaag of morgen. Het is het eerste jaar, tweede jaar, derde jaar, dat staat ook uitgelegd in het stuk. Dus daar wilde ik toch nog wel even een knip zetten. Al is het woord knip met de eerste raadsvoorstel die vandaag akkoord is bevonden, wellicht niet helemaal de fijnste keuze om te kiezen. Medipoint, ook succesverhalen, ja dat geloof ik mijnheer Veerman. Ik zal het nagaan bij die aanbieder of zij mij daar deelgenoot van kunnen maken, van de eventuele succesverhalen van deelscootmobielen. Maar als we vanavond doen besluiten, of als u raad als hoogste orgaan doet besluiten om die 2 ton uit het Innovatiefonds te halen, betekent natuurlijk ook niet dat dat geld terugvalt naar de algemene reserves of wat dan ook. Dat geld dat hou ik in dat Innovatiefonds en daar gaan we iets nieuws voor bedenken wat dan innovatie met zich meebrengt en eventueel en de bijbehorende revolverendheid waar veel belang aan wordt gehecht alhier. Maar

nogmaals, het betekent ook niet dat die Wmo-scootmobielstallingen er niet zullen gaan komen. En dat zeg ik dan toch maar tegen mijnheer Smith, want ook daar ben ik wel van overtuigd dat dat nodig is in onze stad. En daarnaast vind ik het ook wel fijn dat er wat grotere stallingen zijn dan dat we op iedere hoek van de straat zo'n groene lelijke box hebben waar die dingen allemaal op onze trottoirs geplaatst worden. Want daar word je ook niet heel gelukkig van, ga maar een rondje rijden in Den Haag, daar doen ze dat en ik hoop dat de voorkomen hier in ons Rijswijk. Dan is mij ook nog een vraag gesteld, meer een opmerking eigenlijk, van mevrouw Jansen-Dirkx om toch die doorstroommakelaar wel echt goed in ogenschouw te hebben, echt in de gaten te houden, en dat juich ik echt van harte toe. Ik denk dat het voor ons heel belangrijk is om strakjes te weten, wat is nu eigenlijk de opgave voor die andere belangrijke doelgroepen die we een plekje moeten gaan geven in onze stad? Maar ik zal de doorstroommakelaar zeker niet uit het oog verliezen en zodra we die kunnen inzetten om ook voor die mensen wat te betekenen, dan zal ik mijn hand direct opsteken. Voorzitter, ik denk dat ik, als ik niet geïnterrupteerd word op mijn tweede termijn, dat we over kunnen gaan tot stemming.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Er was volgens mij nog een vraag van mevrouw Van Nunen over het bedrag wat mogelijk onjuist staat. Dat moeten we wel helder hebben voordat we tot stemming, daar wil de heer Van Malsen op reageren zie ik.

De heer Van Malsen: Als dat mag, voorzitter.

De voorzitter: Van mij mag dat.

De heer Van Malsen: Wat fijn, dank u wel voorzitter. Ik wil inderdaad even reageren op de vragen die door mevrouw Van Nunen gesteld zijn. De eerste ging inderdaad over de 2.000 euro in de tabel. Dat wil zeggen, daar moet 2.000 euro per jongere staan, dus bij deze mijn belofte dat we ook echt 2.000 euro per jongere zullen reserveren om ter beschikking te stellen in de vorm van een krediet voor jongeren die zelf geen afloscapaciteit hebben om hun schulden te betalen. De schulden zijn vaak hoger overigens, maar het moment dat een jongere in een dergelijk traject gaat is er al een deel kwijtgescholden. Dus die 2.000 euro is een reservering voor het krediet per jongere om die sanering in te gaan. En de andere vraag werd gesteld door mevrouw Van Nunen over de personeelskosten in het Jongeren Perspectieffonds. Nou moeten we eerst deze pilot doorlopen uiteraard en dan zal blijken hoe effectief deze aanpak is en of we überhaupt ervoor zullen kiezen om deze werkwijze structureel voort te zetten. In het geval we dit willen doen, dan moeten we ook kijken hoe de rol van de trajectbegeleider en de projectleider vormgegeven zal worden en of die nog nodig is en hoe dat dan binnen de huidige formatie in te passen is. En op dit moment kunnen we niet inschatten hoe dat zal lopen. Dus op dit moment is dat is dat geld nodig vanuit de pilot, maar hoe we dat structureel, en of we dat structureel willen borgen, dat is nog de vraag. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Malsen. Ik kijk naar uw raad en ik wil overgaan tot stemming over het amendement.

De heer Veerman (D66): Voorzitter, mag ik vijf minuten schorsen alstublieft?

De voorzitter: Vijf minuten schorsen? Prima, echt 5 minuten, niet langer.

Schorsing

De voorzitter: Dames en heren, ik wil u weer vragen om plaats te nemen en ik ga het woord geven aan de heer Veerman die om de schorsing heeft gevraagd. Ik hoop niet dat ik me vergis. Mevrouw Van Nunen, wilt u ook op

uw plaats gaan zitten? Anders gaan we donderdag verder vergaderen, als u dat allemaal leuk vindt. Mevrouw Prenger heeft morgen een belangrijke activiteit. Dus we gaan op tijd de vergadering afronden. Mijnheer Veerman, aan u het woord.

De heer Veerman (D66): Dank u wel, voorzitter. Volgens mij zijn we eruit, we willen graag het amendement in stemming brengen en daarmee kijken of we een ander voorstel kunnen vinden, of dat we geld kunnen vinden in de reguliere begroting. Dank u wel.

De voorzitter: Prima, dan stel ik voor dat we overgaan tot stemming over het amendement. Het amendement met als titel Bestedingsvoorstel initiatieven Beleid Sociaal Domein Innovatiefonds.

De heer Massaar: Mijnheer Braam? Dank u. 20 voor, 10 tegen.

De voorzitter: Met 20 voor en 10 tegen is het amendement aangenomen. Dan gaan we over tot het geamendeerde raadsvoorstel, want die is geamendeerd, het geamendeerde raadsvoorstel bestedingsvoorstel initiatieven Beleid Sociaal Domein Innovatiefonds.

De heer Massaar: 25 voor, 5 tegen.

De voorzitter: Met 25 voor en 5 tegen is het geamendeerde raadsvoorstel aangenomen.

17. Raadsvoorstel aanvullend investeringskrediet vervanging audiovisuele middelen (RV 23-027)

De voorzitter: Gaan wij over naar agendapunt 17, raadsvoorstel aanvullend investeringskrediet vervanging audiovisuele middelen. En ik geef hierbij het woord aan de heer Zoghbi van Wij.Rijswijk.

De heer Zoghbi (Wij.Rijswijk): Voorzitter, bedankt. Wij. Rijswijk is een grote voorstander van vernieuwing en met de tijd meegaan. Dit alleen niet ten koste van alles. Voor ons ligt een raadsvoorstel voor een verruiming van het budget met 200 procent voor de aanschaf van audiovisuele middelen. Deze middelen worden ingezet om samenwerkingen binnen de organisatie, intern en extern, te verbeteren. Waar mijn verbazing in zit, is de 200 procent prijsstijging. Deze wordt na het lezen van het raadsvoorstel, onze vragen in het Forum en de later toegevoegde aanvullende stukken nog steeds niet verklaard. Ik baal hiervan omdat ik met wat marktonderzoek het zelf niet kan verklaren waardoor producten twee of drie keer zo duur worden ingeschat. Mij blijven de volgende punten onduidelijk. Hoe zijn de geschatte kosten voor de producten berekend die we terugvinden in de kostenraming? Twee, zijn de kosten die geschat zijn voor een product, bijvoorbeeld de Logitech Rally Bar voor 4.000 euro alleen voor het product, of zitten hier andere serviceproducten bij? En hoe zien wij dit terug? Drie, in de beantwoording tijdens het Forum gaf de wethouder aan dat de gestegen kosten komen door de extra veiligheid die nodig is vanwege het gevaar van cybercrime. Kosten met betrekking tot veiligheid zien wij niet terug in de kostenraming. Kan de wethouder hier nog een toelichting voor geven? En als laatste, als we de totale kostenraming bekijken zien we dat de benodigde 300.000 ook wordt overschreven. Waarom wordt er niet voor een budgetverhoging van 235.000 gevraagd als dit zo is ingeschat? Als ik heel eerlijk ben, voorzitter is het onwijs laat om antwoorden op deze vragen te krijgen en zijn we van mening dat we als raad geen goede keuze kunnen maken of dit raadsvoorstel juist is. Ik hoop dat de wethouder enigszins twijfel bij ons kan weghalen met het beantwoorden van vragen, maar op dit moment kunnen wij niet voor stemmen voor dit raadsvoorstel en lijkt het me ook bijzonder als andere facties dit wel zouden doen. Dank u wel. Dat was hem voor mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zoghbi. Ik geef het woord aan de heer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ja, dank u wel voorzitter. Ook wij hebben onze twijfels bij dit voorstel, misschien wel verwacht. Ook dit raadsvoorstel was niet volledig, zoals bij het autopark moest nog een PowerPoint presentatie voor de nagestuurd met geen inhoud en ook bij dit voorstel moest nog weer een documentatie worden nagestuurd met de prijzen, waarom u dus de 200.000 extra stelt. Waarschijnlijk dat MediaMarkt dat echt goedkoper kan, deze aanbesteding. Maar goed voorzitter, ook wij hebben dus zojuist de prijs vergeleken en wederom helaas moeten constateren dat uw aanbieders of uw denkwijze de factor keer twee keer drie heeft. Dat betreft ons ten eerste, want we leven allemaal toch wel in een tijd waar we op de kleintjes moeten letten, de ene crisis naar de andere crisis en dat is wel eigenlijk weer een beetje te gek voor woorden dat wij maar allemaal ons geld over de balk kunnen blijven smijten. Ik ga het gewoon kort houden, wij zullen ook tegen dit voorstel stemmen en we zijn ook heel blij met het onderzoek wat de Rekenkamer gaat doen om eindelijk eens een keer te gaan bekijken hoe de aanbestedingstrajecten lopen. Want normaal, de prijzen die u vraagt voor een flatscreen, 5.500 euro, elders 1.700 euro. Een ander flatscreen van ook een 65 inch maar niet touch, rekent u gewoon even 1.800 euro, bij anderen 699, hetzelfde formaat, hetzelfde type. Ik denk dan doen we toch echt iets verkeerd met hetgeen wat wij willen aanschaffen. En het moet gewoon een keer afgelopen zijn. Dus nogmaals, dank u wel Rekenkamer en welkom hier in het stadhuis.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Ik geef het woord aan mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Dank voorzitter, ik hoor graag van wethouder dat hij kan bevestigen dat het om een budget gaat en dat we natuurlijk zorgvuldig omgaan met de besteding van ons geld, dat als het onder het budget kan, het ook onder dit budget gedaan wordt. Dus dat het hier om een maximum gaat en niet om een minimum. Ik hoor graag van de wethouder of hij dat kan bevestigen. D66 Rijswijk is voorstander van een betere dienstverlening en een goed werkende ambtelijke dienst. De typemachine is toch echt verleden tijd. We leven in de tijd van videobellen, swipen en snel contact en we zijn blij dat de oproep om te investeren in een moderne gemeente door het college wordt opgepakt. Van goed persoonlijk contact met inwoners tot digitaal modern contact, het moet allemaal mogelijk zijn. En we laten zien, Rijswijk is niet bang voor techniek en vernieuwing. In Rijswijk passen we technologie toe. Met dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Dan geef ik het woord aan de heer Van Enk, CDA. Volgens mij, zijn er nog andere raadsleden die het woord willen voeren? Dan geef ik het woord aan wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Dank u wel, voorzitter en dank ook aan de raad voor de vragen gesteld in Forum. Daarvan de informatie is u toegezonden, die is opgesteld door een extern adviseur die gespecialiseerd in audiovisueel en ik kan bevestigen aan D66 dat dit om een inderdaad het ophogen van een krediet gaat. En de aanbesteding wordt dan gestart en ik neem aan dat dan de goedkoopste ...

De voorzitter: Mijnheer Weterings.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Punt van orde. De wethouder praat heel snel. Kan hij zijn eerste vijf zinnen nog een keer herhalen? Want het ging heel snel. Alstublieft, heel kort even dan?

De voorzitter: Mijnheer Van Damme, wilt u rustig praten?

De heer Van Damme: Ik zal wat rustiger proberen te praten, zodat iedereen mij kan volgen. Ik kan bevestigend antwoorden op de vraag van D66, het gaat een maximum wat hier wordt in het krediet, wat nodig is voor de

aanbesteding. En ik neem aan dat alle aanbieders die ook geraadpleegd heeft mee kunnen doen aan die aanbesteding, waardoor uiteindelijk de voordeligste uit de bus komt die ook voldoet aan de kwaliteitseisen die worden gesteld. Want de zakelijke markt is anders dan die consumentenmarkt, dus die prijzen, er is ook een inschatting van die prijzen gemaakt. Dus dat is reactie in ieder geval op D66 en ook op de heer Weterings. Ja u twijfelt, de heer Zoghbi, u twijfelt of ik die twijfel kan wegnemen. Ik ga niet over uw twijfel, het is zoals het is, we volgen hier gewoon netjes de aanbestedingsregels, de procedures die hiervoor gelden. Wij lopen niet even een folder, zo werken we hier niet. Dus de prijzen zijn gebaseerd, die gaan uit van een kostenstijging al van 10 procent, die zijn niet op 235, noemde u. Ik heb dat bedrag niet gezien het bedrag komt uit op 335.000 en dat betekent dus dat we voor de ouwe apparatuur nog wat terugkrijgen. En de volgende kosten zijn in die algemene kostenraming verwerkt als bruto adviesprijs, 10 procent vanwege de aangekondigd prijsstijging, de montage, de arbeid, projectmanagement en nog wat onvoorziene uren. Dus zo is die prijs opgebouwd. Daarbij laat ik het voor eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Damme. Dan kijk ik naar u raad. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mijnheer Weterings.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Voorzitter, het lijkt mij zo dat je toch een begroting maakt op een aantal offertes die binnenkomen en dan lijkt het mij toch, als je op een gegeven moment die offertes ziet, dan ga je toch een prijsvergelijking doen bij anderen en als je dan merkt dat jouw partners of degene waarmee je zaken doet twee tot drie keer zo duur is of dat berekent. Dan moet je toch eens een keer even achter je oren gaan krabben, zijn we wel goed bezig hier met z'n allen? Waarom zou je drie keer zoveel uitgeven voor een tv terwijl hier bij de MediaMarkt in De Bogaard, support je locals nog eens een keer, daar heb je er drie voor. Waarom drie keer zoveel betalen? Leg mij het nou eens uit waarom wij dat accepteren dat we de prijs van twee of drie keer zoveel dat we dat maar gaan hanteren. Is het misschien dan, joh het maakt toch niet uit, het is toch niet ons geld, want de belastingbetaler betaalt het wel. Wat geeft u nou de doorslag om dus niet te verifiëren bij andere organisaties om toch die tv's voor minder geld te krijgen?

De voorzitter: Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi (Wij.Rijswijk): Bedankt voorzitter. Bedankt de wethouder voor de poging om mijn twijfel weg te halen. Dat is op dit moment nog niet gelukt, ben ik eerlijk mee. Aangezien er wel een Europese aanbestedingsprocedure zal komen, hebben wij vertrouwen in de inkomens van gemeente Rijswijk. Dus mocht dit raadsvoorstel het halen, dan zullen wij deze op de voet volgen. Want bij elke aanbesteding is transparantie van kracht en zullen we dit nauwlettend volgen om dit, in onze rol als raadsleden, het werk te controleren. Maar ik vind nogmaals, zoals mijn collega Marc ook aangeeft, de ingeschatte bedragen totaal niet ergens op, het past niet met wat je terug kan vinden.

De voorzitter: Ik merk dat u ook eigenlijk uzelf herhaalt en dat geldt ook voor mijnheer Weterings. Dus ik wil u vragen om toch to the point te blijven. En ik wil wethouder Van Damme vragen om de vraag nog één keer misschien te beantwoorden. Ik zie ook een hand van ...

De heer Zoghbi (Wij.Rijswijk): Sorry voorzitter, ik had geen vraag. Wij zullen tegen stemmen. Wij zullen indien hij het haalt ...

De voorzitter: Ik zag volgens mij de hand van mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Ja kort, ik hoor twijfel bij mijn collega's, die kan ik op dit moment voor hun niet wegnemen als het gaat om aanbestedingsprocedures. Maar misschien wel een voorstel om met de raad daar dan een keer over te hebben, hoe dat werkt. Zodat elke keer als het college een volgend voorstel doet over aanbestedingen we niet dezelfde discussie hebben. Want dat zou ik vervelend vinden en ontstaat naar buiten misschien ook het beeld dat er onzorgvuldig wordt gehandeld. En dat lijkt mij niet de bedoeling, als het college de procedures volgt en daar netjes ons vraagt om mee te helpen met de Europese aanbesteding, dan denk ik dat we dat goed moeten kunnen controleren. Dus zou ik daar graag met de raad een keer over doorspreken, inhoudelijk.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, wilt u interrumperen?

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Jazeker, voorzitter. Ik weet niet of ik een behoefte hebben aan en weer een presentatie, want de Rekenkamer gaat het onderzoeken. Dus die kunnen we misschien nog veel succes wensen met z'n allen.

De voorzitter: U wilt ook interrumperen?

De heer Zoghbi (Wij.Rijswijk): Ja, kan dat ook? Ja, bedankt Elze...

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

De heer Zoghbi: Mevrouw Woudstra. Hoe de aanbestedingsprocedure, hoe dat in zijn werking gaat, daar gaat het nu niet om. Het gaat om, wij krijgen een raadsvoorstel voor ons zonder toelichting. Die krijgen we daarna en is naar mijn mening niet duidelijk genoeg. Dus dat is het punt.

De voorzitter: U heeft uw punt gemaakt. Dan ga ik naar de wethouder en vraag om een korte reactie.

De heer Van Damme: Ja, ik kan bevestigen dat het om een openbare aanbesteding gaat. Dus iedereen kan zich daarop inschrijven en die zijn allemaal redelijk transparant.

De voorzitter: Prima. Dan stel ik voor dat we overgaan tot stemming, want anders blijven we drie, vier termijnen over het raadsvoorstel. Wilt u een stemverklaring afleggen, mijnheer Weterings?

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ik wil eigenlijk een tweede interruptie doen. Ik had er nog eentje te goed.

De voorzitter: Ik stel voor, misschien is een stemverklaring over uw stemgedrag, wellicht is dat ook een goede oplossing. Want volgens mij gaan we elkaar, gaat u zichzelf herhalen en dan krijgen we geen voortgang.

De heer Weterings: Voorzitter, ik heb een tweede interruptie. U mag hem afnemen, maar ik heb er wel recht op. Maar het maakt niet uit. Het is goed.

De voorzitter: Nee, niet om afnemen van uw recht om interruptie. Maar het herhalen helpt niet. Dus vandaar dat u aangeef, u kunt ook een stemverklaring over uw stemgedrag over het amendement.

De heer Weterings: Maar u weet niet wat mijn interruptie was. Dat ik in herhaling zou vallen, dat weet u toch niet. Ik heb hem toch nog niet gesteld?

De voorzitter: Ik luister heel goed naar dit debat en ik merk dat u eigenlijk opnieuw continu hetzelfde argument naar voren brengt. Vandaar dat ik ...

De heer Weterings: Maar dat heb ik nu nog niet gedaan, dus daar kunt u niet over oordelen.

De voorzitter: Maar ik heb ook hier de plicht om de orde te handhaven en te zorgen dat de vergadering op tijd eindigt.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Zeker, maar het tegenhouden van een tweede termijn is niet oké. Dank u wel.

De voorzitter: Ik stel voor dat we overgaan tot stemming over het raadsvoorstel. Met 22 voor en 8 tegen is het raadsvoorstel aangenomen.

18. Raadsvoorstel Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart (RV 23-030)

De voorzitter: Dan gaan wij naar agendapunt 18, het raadsvoorstel Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart. Dat was een akkoordstuk, is op verzoek van D66 een bespreekstuk geworden omdat er een amendement is ingediend. Ik wil mevrouw Van der Weij het woord geven en vraag echt te beperken tot het amendement.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. We willen graag het stuk toch bespreken omdat we zorgen hebben over de kwaliteitskaart en de beheernota. We hebben in het Forum daar wat vragen over gesteld, maar eigenlijk leven de zorgen nog deels, vandaar dat we uiteindelijk dit amendement hebben ingediend. We hebben vragen over de bodem, en dan specifiek over het lood in de bodem, maar ook een aantal gebieden. De vragen waren in eerste instantie nog niet beantwoord, later zijn er ook nog wat signalen uit de wijken bijgekomen die ons hebben doen besluiten om het amendement aan te passen, maar wel in te blijven dienen. En vandaar dus de behandeling vandaag. Er zijn gebieden waar we uit de historie weten dat er risico is dat de grond van slechtere kwaliteit is dan in eerste instantie is beschreven. De wethouder gaf aan dat, voordat er grond wordt verplaatst er altijd onderzoek plaats moet vinden. We vinden het verstandig om naar dergelijk onderzoek de kaart en rapportage direct aan te kunnen laten passen door het college. Vandaar dat we vragen voor de bevoegdheid daarvan in het amendement. Voor het risico voor lood in de bodem voor jonge kinderen zijn we van mening dat de gemeente hier strikter in zou moeten zijn. We hebben hier in het Forum ook een discussie over gehad, maar de tekst zoals die er nu staat is minder strikt dan je hem ook elders kunt vinden en dat gaat dan specifiek om de kinderspeelplaats en de moestuinen. Ik beperk me voor het indienen van het amendement verder tot het dictum. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van der Weij. Mevrouw Kames van Rijswijks Belang heb ik op mijn lijstje. Mevrouw Kames, wilt u het woord voeren hierbij? Nee, dan geef ik het woord aan de heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Ik wacht even de reactie van wethouder af, dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik het woord aan wethouder Wit.

De heer Wit: Ja, dank u wel voorzitter. Ik begrijp wat D66 met de vragen voor elkaar probeert te krijgen. Ik snap ook waar het vandaan komt. Nader onderzoek voor het vaststellen van bodemkwaliteit waar om gevraagd wordt, is alleen nodig als de initiatiefnemer grondverzet wil plegen en uit historisch onderzoek of reeds

uitgevoerd bodemonderzoek blijkt dat op de locatie bodembedreigende activiteiten hebben plaatsgevonden. Deze puntbronnen worden echter niet meegenomen bij het bepalen van de diffuse bodemkwaliteit en worden dus niet verwerkt in de bodemkwaliteitskaart. Echter, op zich is er geen bezwaar tegen om daar een stap in te zetten. Maar ik wil u wel meegeven dat het raadsvoorstel hier al in voorziet. Punt twee van het besluit van het raadsvoorstel geeft mij het mandaat om niet-beleid zijnde wijzigingen aan te brengen in de bodemkwaliteitskaart en ook in de bodemnota. Met andere woorden, als we het hebben over bijvoorbeeld wettelijke wijzigingen, maar ook als er andere gegevens boven tafel komen die niet leiden tot beleidswijzigingen, dan kunnen we die al doorvoeren zonder dat we met dit amendement het voorstel aanpassen. Dus ik acht deze twee punten, E en F, dan ook overbodig. Dan wil ik even ingaan op het lood. Ja dat is wel een iets serieuzer iets waar u mee komt. De nota wil grondverzet faciliteren, zodat gebiedseigen grond zonder risico kan worden hergebruikt, onder andere in RijswijkBuiten. Als wij de achtergrondwaarde van het lood, het verlagen van de norm voor lood naar de achtergrondwaarde die in de natuur aanwezig is voor toepassing in tuinen heeft als consequentie dat in de aan te leggen tuinen bij de gebiedsontwikkeling geen gebiedseigen grond meer mag worden toegepast, maar grond van elders moet worden aangevoerd. In heel Rijswijk wordt voor lood deze waarde namelijk overschreden. Daarmee wordt de doelstelling van de nota, het faciliteren van grondverzet, ernstig beperkt. En dit werkt ook echt aanzienlijk kostenverhogend. Ik heb dit ooit besproken met het projectbureau RijswijkBuiten en als dit daadwerkelijk op deze manier wordt toegevoegd, dan zien zij echt ernstige financiële consequenties voor het grondverzet wat zij moeten laten plaatsvinden in RijswijkBuiten en ook voor overige ontwikkelingen. Daarnaast geeft dit ook aanleiding tot speculatie voor al die woningen met tuin die we nu al hebben aangelegd. Voor toepassing in tuinen hanteren wij de wettelijk toegestane norm die hierbij hoort. Deze norm ligt hoger dan de achtergrondwaarde, maar lager nog dan de norm die de provincie hanteert. We voldoen dus, met andere woorden, ook nog een keer aan provinciaal beleid. Alleen gelet op het gevoelig gebruik waar bijvoorbeeld speeltuinen en moestuinen, zoals ook opgenomen in deze nota, hebben we gemeend hier een strengere norm aan te wenden en hebben we ook onderzoek gedaan om dit te kunnen waarborgen. Zoals u weet hebben wij onlangs ook bij een aantal speeltuinen de top laag van het zand vervangen. Dus ik wil op basis van deze argumentatie dit amendement echt ontraden. Dit geeft echt een risico. We voldoen aan provinciaal beleid. We zijn strenger. Met andere woorden, het is veilig. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit voor de beantwoording. Ik kijk naar mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. Goed in ieder geval om te horen wat de consequenties zijn van dit amendement. En ook dat er behoorlijk wat kosten bij gebaat zijn, willen we de grond van die kwaliteit maken dat het niet schadelijk is voor jonge kinderen, want daar spreken we specifiek over. We spreken over kinderen onder de zes jaar, kinderen die hersenschade krijgen als ze met lood in aanraking komen, als ze met lood met hun handen in de grond zitten. Vandaar dat wij de oproep doen om als gemeente strenger te zijn dan alleen naar moestuinen, want we hebben specifiek moestuinen neergezet. En u zei net in uw beantwoording ook specifiek speeltuinen, maar in de tekst staat in ieder geval kinderspeelplaatsen, die wij ruimer lezen dan speeltuinen. En wij hopen dat u het woord moestuinen ook ruimer kunt lezen dan alleen moestuinen van volkstuingebieden, maar gewoon tuinen waar dus kinderen in spelen onder de zes. Ik ben benieuwd of u daar nog op kunt reageren. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, wilt u het woord voeren?

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, zo laat op de avond vind ik het toch wel een gevoelige materie. Ik snap de angst voor grote financiële consequenties als we nu het amendement aan zouden nemen. Maar ik wil het

college voorstellen om hier toch op een ander moment toch nog even op te reflecteren. Ik kan me voorstellen dat er meer partijen zijn die hier toch wel belang aan hechten en dat we niet alleen naar moestuinen moeten kijken, maar ook naar gewone tuinen bij huizen, of we daar verantwoord mee omgaan. Dus graag die toezegging.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar mijnheer Wit. Zijn er nog andere raadsleden die het woord wil voeren? Nee, dan geef ik het woord aan mijnheer Wit.

De heer Wit: Ja voorzitter. Ik wil nogmaals benadrukken dat we echt met veilige grond werken. Wat wij zien is, als wij inderdaad, u heeft gelijk mevrouw Van der Weij, op het moment dat kinderen worden blootgesteld aan hoge hoeveelheden lood, dan is dat een risico voor de ontwikkeling van de hersenen. Dat weten we. Maar dan hebben we het echt ook over lood wat in dusdanige waarde voorkomt dat er ook echt daadwerkelijk een risico is, dus continue blootstelling. Bijvoorbeeld bij loden leidingen in waterleidingen in oude panden, waar we ook al een uitgebreid onderzoek naar hebben gedaan en ook niet bij onze eigen panden hebben aangetroffen. Op het moment dat wij nu zeggen, we gaan toch tornen aan deze achtergrondwaarde en aan deze maximaal toelaatbare waarde zoals wij die hebben ingesteld, dan denk ik dat we daarmee stappen zetten die zo ver gaan dat we daarmee ontwikkelingen in Rijswijk echt schade gaan berokkenen, gaan toekennen, terwijl we weten dat het uiteindelijk effect ervan is echt ook niet enorm. Laat ik het zo zeggen, dat is minimaal. Blijft een feit dat als kinderen buitenspelen in grond in buiten, in tuinen of waar dan ook, dat het altijd verstandig is om ze de handen te laten wassen. Dat doe ik ook bij mijn eigen kinderen. Maar ik durf echt met de hand op mijn hart zeggen dat wij in Rijswijk uitgaan van normen die veilig zijn voor de volksgezondheid. We voldoen ook aan de normen die de GGD stelt hiervoor. En wat betreft de opmerking van de heer Van Enk, ik heb toch echt behoefte om dat hier af te ronden. Want ik zie ook in de toekomst een discussie hierover niet leiden tot een ander inzicht omdat, nogmaals, wij voldoen aan de veiligheid, de normen zoals gesteld door zowel provincie en de GGD. En als ik dan op termijn ga zeggen, we gaan toch iets doen aan bijvoorbeeld tuinen en dat breder trekken, dan voorzie ik gewoon echt een grote uitdaging hoe wij in Rijswijk met grondverzet om moeten gaan. Daarmee bagatelliseer ik zeker niet hoe wij om moeten gaan met lood in grond, maar ik ben van overtuigd dat wij dat op een veilige wijze doen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Dan kijk ik naar mevrouw Van der Weij, wilt u uw amendement handhaven en in stemming brengen?

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat we het amendement even aanhouden en dan even gaan kijken naar een andere vorm om specifiek op het lood nog een uiting te geven. En we hopen dat de wethouder de bevoegdheid ter harte neemt die die al zegt te hebben om de stukken verder op orde te houden en het onderzoek te doen waar het nodig is. Dank u wel.

De voorzitter: Helder. Dan gaan we over tot stemming over het raadsvoorstel Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart.

De heer Massaar: Mijnheer Weterings.

De voorzitter: Met 26 stemmen voor en 4 tegen is het raadsvoorstel aangenomen.

19. Motie vreemd aan de orde van de dag Aanvullende klimaatmaatregelen

De voorzitter: Dan gaan wij twee laatste agendapunten, agendapunt 19 is er een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend met als titel motie Aanvullende klimaatmaatregelen. En daarvoor geef ik als eerste mevrouw Schwencke van GroenLinks het woord.

Mevrouw Schwencke (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Sinds de vorige raadsvergadering heeft het IPCC, het internationale panel over klimaatverandering, een samenvatting gepubliceerd van hun zeer zorgwekkende rapportenreeks. De wetenschap is helder en alle landen zijn het eens. Komende zaterdag is het de dag van de aarde. En met die twee dingen samen zie ik dit als het perfecte moment voor deze motie die wij samen met ChristenUnie en PvdA indienen. We maken ons allemaal zorgen om het klimaat en terecht, want er komt nogal wat op ons af. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties heeft terecht gezegd dat we op een snelweg zitten richting een klimaatramp. Hij wees er ook op dat lokale overheden zoals hier een belangrijke rol hebben. Want dat is waar het speelt en waar de meeste mensen wonen. In het coalitieakkoord zetten we stappen naar een duurzaam Rijswijk. Deze motie helpt het college om de klimaatdoelen uit het coalitieakkoord te halen. Het opstellen van een klimaatbegroting maakt het voor ons als raad gemakkelijker om te controleren of we op koers liggen en in welke beleidsgebieden de cijfers achterblijven. Inwoners willen duidelijkheid over de situatie waar we in zitten en wat we eraan doen. En met deze motie kunnen we dat verhaal vertellen. Een motie dus die praktische invulling geeft aan wat we sowieso al willen doen, een motie met handvatten voor gemakkelijkere controle en een helder verhaal, een motie die de situatie erkent zoals die is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schwencke. Dan geef ik het woord aan mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen (CU): Dank u wel, voorzitter. Ik heb, toen we deze motie aan het bespreken waren, mij maar één vraag gesteld. Hoe kunnen we de andere partijen, wat meer rechts, wat meer lokaal, overtuigen om hieraan mee te doen? Wat ligt er voor hun, wat voor een kansen zijn er voor hun? En wat maakt het aantrekkelijk om mee te stemmen? In eerste plaats, dit verhoogt de controle op de besteding van ons goede geld. We kunnen veel beter zien, geld wat gaat naar klimaatverandering, dus verduurzaming, isolatie, kunnen we veel beter zien in iedere begroting en waar het naartoe gaat en hoe effectief het wordt besteed. Dus dat is een heel mooi instrument. Ten tweede is het ook weer een kans om geld te krijgen. Als wij deze motie aannemen en wij dus de klimaaturgentie uitspreken, staan wij in de picture bij Jetten, zoals het zo mooi heet. En Jetten heeft een zak geld van 35 miljard voor innovatie. En hoe kun je dat nou, hij heeft ook consultancy, hoe moet ik dat geld ooit uitgeven? Nou, Rijswijk kan met de klimaaturgentie daar een grote rol in spelen de komende jaren. Dus ik zie het als een kans als wij deze motie aannemen. Ten derde, wat deze motie aantrekkelijk maakt voor andere partijen is dat wij risico verminderen van onveilige situaties. Onveilige situaties in Rijswijk die er nu al zijn. Denk vooral aan de hittestress, we hebben heel veel jaren-vijftig-flats waar de hittestress in de hittegolf zomers enorm is en we hebben al, dat is bijvoorbeeld bij de tuinvereniging De Schoffel regelmatig water staat. Wateroverlast gaat de komende jaren toenemen. U kunt zeggen dat is dus urgent, want het is nu al aan de hand. Deze risico's zijn er al, deze veiligheidsrisico's, en deze klimaatmotie is een instrument om risico's te verminderen. Dus die drie dingen, controle wordt verbeterd, kans op meer geld, en risico verminderen van onveilige situaties. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dan staat op mijn lijstje de heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid,

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Heel kort, met twee voorgangers van GroenLinks en ChristenUnie hebben duidelijk geweest en daar hoef ik eigenlijk niet zoveel aan toe te voegen. De Partij van de Arbeid ziet graag dat wat is opgenomen in het coalitieakkoord wordt uitgevoerd en waar nodig versneld en

aangepast. Natuurlijk, hier duidelijk, met de inwoners hierover te communiceren en jaarlijks te rapporteren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Mevrouw Van der Weij van D66.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. Het moge denk ik duidelijk zijn, maar D66 Rijkswijk vindt het tijd voor actie voor het klimaat. Klimaat is van ons allemaal, iedereen heeft daar een verantwoordelijkheid in, wij ook. D66 Rijswijk vindt het belangrijk dit integraal aan te pakken. Echter, we hebben wel een aantal vragen. We zijn benieuwd of deze motie als gevolg heeft dat andere zaken niet gedaan kunnen worden of dat dit erbij gedaan kan worden. Dat zien we graag beantwoord door het college. Is deze motie effectief om het doel te halen? En daarnaast horen we graag van de wethouder Financiën of deze motie al meegenomen kan worden in het kaderdebat of in de begroting. En naar GroenLinks, kunt u toelichten wat u denkt te bereiken met het uitroepen van een noodtoestand? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van der Weij. Zijn er nog andere fracties? Mijnheer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ja voorzitter, ik heb goed naar de indieners geluisterd. Mevrouw Harmsen vroeg al hoe kunnen wij andere partijen daarbij betrekken of in ieder geval overtuigen om hierin mee te stemmen. Ja, misschien ons eerder erbij te betrekken, want ik hoor die motie nu net voor het eerst, dus gemiste kans. En ook, wij zijn op zich, de tone of voice, de klimaatnoodtoestand uit te roepen, mensen zijn al zo bang gemaakt de laatste jaren met corona en allerlei andere crisissen, dus van ons hoeft die die angst-p niet. En de p mag u zelf uitzoeken wat ik ermee bedoel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Ik zag volgens mij de hand van mijnheer Braam van Beter Voor Rijswijk.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Voorzitter, dank u wel. Allereerste wil ik stellen dat deze motie sowieso ontijdig is. Op het moment als je zaken, met name gericht op beleid, wil veranderen dan hoor je dat soort zaken gewoon netjes te doen in een kaderdebat. Daar hoort het thuis. Niet hier, zo even spontaan op een achternamiddag of laat op de avond via deze motie. Dat is één. Inhoudelijk ben ik daar heel simpel in. We hebben als collegepartijen afgesproken welke lijn we behandelen en in die lijn is een tijdsbalk tot 2050 omschreven. Daar hebben we ook aangegeven sowieso al dat we vooral de landelijke lijn blijven volgen en dan is het raar als we hier weer allerlei extra versnellende acties gaan ondernemen, allerlei acties waar feitelijk het rijk vooral moet komen. Het rijk moet ondersteunen, het rijk moet komen met maatregelen, subsidies en noem maar op. En mijnheer Jetten heeft inderdaad een heel aardig potje ter beschikking, ik zou voor de grap eens even kijken hoeveel subsidies er nu beschikbaar zijn. Je kan door de bomen het bos gewoon niet eens meer zien. Van warmtefonds tot weet ik veel wat voor fondsen er allemaal zijn waar je geld kan halen, geld kan lenen zelfs zonder dat je rente hoeft te betalen. Serieus, ze bestaan. Dus in die zin, er is zoveel nu al te doen gewoon door de inwoners zelf. Maar dan zou feitelijk het rijk moeten zorgen voor goede informatievoorziening in de richting van iedere Nederlander, dus ook iedere Rijswijker. Maar als het gaat om deze motie, serieus, één ontijdig en twee denk ik dat hij een klein beetje tegen de lijn van het collegeprogramma ingaat.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Mijnheer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Beter voor Rijswijk): Ja, dank voorzitter. Ja deze motie die voor ons ligt, die zorgt bij mij in ieder geval voor een redelijke tweesplitsing. Want enerzijds roept de motie op tot een klimaatnoodtoestand in

Rijswijk en anderzijds heb je een deel van de motie dat de klimaatbegroting in het leven roept. En nou beginnen met het positieve, een klimaatbegroting sta ik niet negatief tegenover. Ik bedoel, je kan door alle duurzaamheidsmaatregelen soms door de bomen het bos niet meer zien. We hebben ook in Rijswijk zoveel initiatieven dat het goed zou zijn denk ik, ook voor onze raad, om één moment in het jaar stante pede te maken en te zien van waar staan we nu en met z'n allen te reflecteren, waar gaan we naartoe. Ik denk dat dat ontzettend zou helpen, niet alleen met kijken waar we nu staan, maar ook met onze toekomstlijnen uit te zetten. Dus dat vind ik hartstikke positief. Echter heb ik heel erg mijn twijfels bij de klimaatnoodtoestand, want als je nu sec kijkt naar wat dat voor een effect op Rijswijk heeft, dan betwijfel ik of het enige effect heeft. Ik bedoel, Utrecht heeft bijvoorbeeld de klimaatnoodtoestand uitgeroepen, maar is het in Utrecht nu veiliger omtrent klimaat dan in Rijswijk waar we het nog niet hebben gedaan? En dan is het antwoord volgens mij, nee het heeft geen effect en het draagt nergens aan bij. Daarom denk ik ook, goed dat is onnodig en dat klinkt bijna symbolisch. Dus ik zou graag ook nog even van de indieners weten waarom, daar weerwoord op willen horen, waarom ik het eventueel fout zou hebben met die conclusie. Ik hoorde dat het een reden zou kunnen zijn dat we de geldzak van minister Jetten kunnen krijgen. Nou ik denk dat als minister Jetten geld gaat uitdelen aan elke gemeente die de klimaatnoodtoestand uitroept, dat we dan wel ver van huis zijn als Nederland zijnde. Dus ik denk dat ik daar niet van overtuigd word, maar wellicht komt er straks nog een ander argument.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. De heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid): Dank u wel, voorzitter voor het woord. Mijn fractie heeft deze motie ook uitgebreid en goed bestudeerd en we hebben erover gebrainstormd. We kwamen tot de conclusie dat wij hier het college niet mee moeten gaan belasten. Alhoewel dit een heel zeer belangrijk thema is die echt heel veel aandacht verdient. En zoals mijn voorgangers hebben aangegeven, het is een klimaaturgentie en dat is een wereldwijd fenomeen, een grensoverschrijdend probleem. Wij als een piepkleine gemeente in Nederland kunnen we dit niet oplossen. Dus de zaak ligt puur bij de rijksoverheid en Europa om die voortrekkersrol te hebben en aan ons als gemeente te positioneren om onze taken te kunnen uitvoeren op lokaal niveau, aan gepaard met inderdaad het budget dat daarvoor nodig is. Daarom willen wij deze motie niet steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Ik wil kijken naar het college. Ik geef wethouder Wit het woord.

De heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik benadrukken dat ik de urgentie begrijp. We weten dat het klimaat verandert, we weten wat de IPCC-rapportages zeggen, we weten ook, dat zien we en voelen we al dat het in de zomers heet wordt. We hebben in Limburg gezien wat een extreme bui kan doen en als die bui in Rijswijk of in de Randstad valt, dat is onlangs ook doorgerekend, dan zien we ook vrij snel wat dat voor gevolgen heeft voor onze stedelijke omgeving. Dus wat dat betreft, deze motie komt op zich wel op een goed moment, mijnheer Braam geeft al aan, het is niet opportuun maar we zijn bezig met de beleidsuitwerking, de uitvoeringsplan klimaat, dat ook toegezegd is aan de raad. Dus delen daarvan, van het klimaatplan, zie ik terug in deze motie. De ChristenUnie heeft een aantal punten aangegeven waar ik op zich wel op aansla. Een betere controle, ja het is fijn om in control te zijn. In control zijn wil elke gemeente. En ik denk ook dat op dit punt, als we het hebben over wat we nou precies doen op het gebied van zowel energietransitie als klimaatadaptatie, klimaatmitigatie, noem maar op, ik denk dat het heel belangrijk is dat we in control zijn en dat we daar ook stappen in zetten. Dus wat dat betreft vind ik het ook een positief signaal wat we afgeven. Of deze motie onveilige situaties vermindert, dat vraag ik me af. Uiteindelijk is natuurlijk het klimaatbeleid wat wij opstellen, dat leidt tot, als het goed is, tot minder onveilige situaties. Maar goed enige ondersteuning is natuurlijk niet verkeerd. Deze motie gaat echter op een aantal punten wel echt verder dan ik kan waarmaken. En de vraag die

net ook al gesteld werd, is in hoeverre past dit binnen onze huidige bezetting en bemensing en kunnen we dit uitvoeren? Door D66 is die vraag gesteld. Ik kan natuurlijk wel zeggen, ja we kunnen dit prima uitvoeren, maar dat gaat ten koste van andere dingen. En het gaat ten koste vaak van uitvoering. En uitvoering is op dit moment, vind ik belangrijker dan uitgebreid een klimaatbegroting opzetten. Want u vraagt ook om een klimaatbegroting op te zetten op alle portefeuilles. En dat is iets wat ik gewoon niet kan doen en niet kan hardmaken. Daar heb ik mankracht niet voor momenteel. Ik zie ook niet in dat ik dat op korte termijn kan toevoegen, gezien de grote druk die er momenteel ook ligt op ons ambtenarenapparaat. Terugkoppelen daarentegen, dat wil ik zeker wel gaan doen. Dat is een toezegging die ik doe. Ik vind sowieso dat wij in de begrotingsstukken best een terugkoppeling in de P&C-cyclus kunnen opnemen over de wijze waarop wij met klimaatadaptatie, mitigatie en de energietransitie omgaan. Dus dat zullen wij op die manier ook zeker gaan doen en wellicht kunnen we dat bijvoorbeeld via een jaarlijkse RIB doen, maar dat wil ik dan eventjes intern bespreken hoe we dat op de beste manier kunnen gaan doen. De motie roept op tot een aantal andere punten ook nog, bijvoorbeeld het aandringen bij de rijksoverheid op maatregelen. Nou dat doen wij natuurlijk ook. We hebben natuurlijk via de provincie, de bestuurlijke tafel Energie, de bestuurlijke watertafels, noem maar op, zitten wij in behoorlijk wat overleggen waarin we ook aandringen op maatregelen. Daarnaast via de VNG zijn we ook altijd bezig met het aandringen op meer geld voor dit soort maatregelen, zeker op het gebied van klimaatadaptatie. En inderdaad, er zijn ook heel veel potjes al beschikbaar. Maar ook dat kost tijd om uit te zoeken hoe we die op het beste manier kunnen bereiken en hoe we die op de beste manier kunnen inzetten. Dus structuur inbrengen in de ambtelijke organisatie, eigenlijk wat u daarmee vraagt ook, daar zijn we nu heel druk mee bezig. We zijn bezig met het opzetten en duidelijk maken van een team die echt specifiek op energietransitie, klimaatadaptatie en milieu gaat zitten. Omdat we, terecht ook, zien dat die roep is er, die vraag is er. Het Isolatiefonds is daar een van de voorbeelden van, daar hebben we ook heel veel werk aan te verrichten. En communiceren met inwoners over die stand van zaken klimaat, dat blijven wij ook doen. Via allerlei wegen proberen we mensen ook over te halen om zelf ook stappen te zetten, om na te denken over klimaatadaptatie. Dat kan zijn door wateropvang, we hebben een hemelwaterbergingsverordening aangenomen. Dat kan zijn door groene daken aan te leggen, dat kan zijn door je tuin te vergroenen, zodat het water ook gewoon keurig de grond in kan zakken. Dus er zijn al allerlei maatregelen die we treffen. Maar voordat ik een heel uitgebreid exposé ga geven hierover wat we allemaal al doen, de motie kan ik in delen overnemen, maar niet volledig. Klimaatcrisis verdient aandacht en deze motie kunnen we benutten om bewustwording te vergroten. Dus ik zie het ook als een oproep. De noodtoestand uitroepen, de klimaatnoodtoestand uitroepen, dat laat ik echt aan de raad in dit geval. Dus als u dat, ik hoop dat ik u hiermee enig comfort heb kunnen geven dat wij echt hard bezig zijn om deze motie, of om wat in deze motie staat, dat we dat uitvoeren.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit voor de beantwoording van de vragen en de zorgvuldige reactie op de ingediende motie met verschillende punten. Ik wil mevrouw Schwencke het woord geven voor de tweede termijn. Wilt u de motie in stemming brengen? Of wilt u eerst misschien reageren op de wethouder?

Mevrouw Schwencke (GroenLinks): Ik wil eerst graag schorsen. Tien minuutjes?

De voorzitter: Tien minuten, oké. Is vijf minuten ook mogelijk?

Mevrouw Schwencke: Vijf? Ja, dank u wel.

De voorzitter: Vijf minuten.

Schorsing

De voorzitter: Dames en heren, wilt u weer plaatsnemen? De vijf, zelfs zes minuten, schorsing zijn voorbij. Mevrouw Harmsen, wilt u ook uw plaats innemen? Ik ga naar mevrouw Schwencke, u heeft om de schorsing gevraagd, mag ik u het woord geven?

Mevrouw Schwencke (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja. Ik heb heel veel beantwoording op de vragen die de vorige ronde zijn gesteld. Maar ik denk wat nu misschien prettiger is voor iedereen, is dat als ik nu van de wethouder kan horen wat de concrete toezeggingen zijn, dat we dan voor de overige dingen die niet worden toegezegd de motie aanhouden tot het kaderdebat.

De voorzitter: Prima. Ik geef mijnheer Wit het woord. Hij heeft een aantal toezeggingen gedaan, maar hij kan het zeker beter zelf gaan verwoorden dan dat ik dat ga samenvatten.

De heer Wit: Ja voorzitter, dank u wel. Ik ga trachten even uit het hoofd, maar belangrijkste toezegging die ik inderdaad ga doen is dat ik terugkoppeling over het klimaatbeleid in de P&C-cyclus gaan meenemen. Dus dat geldt zowel voor energietransitie als klimaatbeleid. Ik ga even kijken of ik dat apart nog in een RIB naar u toe doe komen, of dat ik het als onderdeel van de P&C-cyclus hou. Ik denk dat de RIB daar dan meer waarde aan toekent. De overige toezeggingen die ik gedaan heb, die hebben te maken vooral met het instellen van het feit dat wij al bezig zijn met het aandringen bij de overheid via allerlei gremia, provincie, bestuurlijk tafels et cetera, VNG, waar we weinig invloed op hebben. En het uitvoeringsplan klimaat komt eraan op korte termijn. Dus dat dat zijn de toezeggingen even samengevat, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik had nog een vraag aan de wethouder van Financiën gesteld en ik had eigenlijk gehoopt dat het misschien net werd meegenomen in de beantwoording, maar ik heb het nog niet gehoord. Had ik over de plan-monitor-control-cyclus, en daar heeft waarschijnlijk Financiën ook iets mee van doen. Dus ik was even benieuwd hoe dat zit.

De voorzitter: Wethouder Van Damme, wilt u die vraag beantwoorden? Aanvullend op de beantwoording van mijnheer Wit?

De heer Van Damme: Ja, ik denk dat het goed is dat we in het college zullen gaan bespreken of dat het een RIB wordt of in de P&C-cyclus wordt meegenomen. Ja, dat.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dus als ik het zo goed begrijp, mevrouw Schwencke, gaat u de motie nu intrekken en gaat u hem opnieuw indienen voor bij de kadernota. En met deze toezeggingen vanuit het college. Is dat de conclusie op deze manier? Dus deze motie komt nu niet in stemming.

Mevrouw Schwencke (GroenLinks): Ja, dank u wel.

De voorzitter: Ja prima. Dan is dat helder.

20. Motie vreemd aan de orde van de dag Tegen verpaupering

De voorzitter: Dan gaan we naar het allerlaatste agendapunt, een motie van Rijswijks Belang met als titel Tegen verpaupering. Ik wil graag de heer Weterings het woord geven.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Dank u, voorzitter. Ja voorzitter, een motie tegen verpaupering. Het is ons in ieder geval opgevallen dat de afgelopen maanden er een behoorlijke toename is van illegale graffiti in Rijswijk. En onze constatering is echt in de samenleving gewoon echt te meten en te zien. Er zijn ook bewonersorganisaties die zich hier ook zwaar tegen proberen te verzetten. Helaas het kastje-naar-de-muurverhaal, ook bij niet- eigendommen van de gemeente. Zoals Stedin en dergelijke die ook elektriciteitshuisjes heeft, zegt de gemeente. De gemeente zegt Stedin. Een over-en-weer-gevecht en uiteindelijk is voor ons een behoorlijke toename van de illegale graffiti. De meeste partijen hebben in hun programma staan een schoon en leefbaar Rijswijk. En ja, helaas zoals ik al zei, de verpaupering neemt toe. Nu is er een beleid in Rijswijk dat graffiti enkel wordt weggehaald mits het racistische tekens of teksten bevat. Enkele maanden geleden heeft mijn collega Bianca de Haan-Niesen al dit aangeven in het Forum waar de heer Van de Laar duidelijk ook aangaf dat ook zelf te constateren in de samenleving en dat onze opmerkingen waren genoteerd. In de tussentijd hebben wij het alleen maar zien toenemen in Rijswijk en geen enkele mededeling vanuit college van plan van aanpak. Nu is er bij de uitvoering wel de wil, alleen het beleid ontbreekt. Dus eigenlijk willen wij gewoon aan uw vragen om het beleid te herzien dat er bij een waarneming of melding van graffiti op gemeentegoeed dit gewoon zo snel mogelijk te verwijderen en op eigendommen van niet-gemeentelijke goed, bijvoorbeeld elektriciteitskastjes of -huisjes in de openbare ruimte de eigenaren proactief benaderen om dringend te verzoeken om de graffiti te verwijderen. Ook te onderzoeken of bij geen gehoor, of er stappen kunnen worden ondernomen tegen de eigenaren van de kastjes die het graffiti niet willen weghalen. En nu weet ik, kunt u zeggen het zijn niet onze kastjes. Dat begrijp ik, maar ik begrijp ook dat er gewoon bepaalde regels zijn, dat ook iemand zijn huis niet helemaal oranje mag verven en daar gaat de gemeente ook tegenin, je moet toch een beetje qua structuur een leefbaar en schoon Rijswijk hebben. Dus om dat in ieder geval te onderzoeken. En voorzitter nogmaals, de wil is er bij de uitvoering, dus het gaat puur om het beleid te herzien. Ik zou graag een reactie van de wethouder hierover horen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Zijn er anderen, raadsleden, die het woord hierover willen voeren? De heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Een motie tegen verpaupering, dit is eigenlijk een motie waar eigenlijk niemand tegen zou kunnen zijn, moet zijn. Iedereen ergert zich aan de vele graffiti in onze stad. Maar wat ons betreft zou het dan veel breder getrokken moeten worden. Denk eens aan alle illegaal geplakte stickers welke ook vaak niet fraai van toon zijn, die bijvoorbeeld op lichtmasten, verkeersborden et cetera worden geplakt en die daar eigenlijk niet thuishoren. Maar dat is bijna niet te doen. We weten dat meldingen van graffiti op gemeentelijk eigendommen worden verwijderd en ook dat bedrijven worden aangeschreven nadat er een melding is gedaan. Die meldingen komen van burgers, de 75 buurtpreventen die regelmatig meldingen hierover doen en daags daarna worden ze verwijderd, als het gemeentelijk eigendommen zijn. Racistische graffiti wordt zelfs dezelfde dag of de volgende dag verwijderd. We weten ook dat er heterdaadjes worden gemaakt, jongeren die met graffiti bezig zijn worden regelmatig opgepakt, moeten opdraaien voor de schoonmaakkosten en worden zelfs naar bureau Halt doorgestuurd. Voorzitter, volgens de Partij van de Arbeid wordt er dus best wel werk gemaakt, maar het kan en moet wellicht gekeken worden naar een andere oplossing om graffiti te voorkomen, wat waarschijnlijk een onmogelijke taak zal zijn. We wachten het antwoord van de wethouder af voordat we hierover gaan stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Dan de handen graag opnieuw. Mijnheer Ezinga, VVD

De heer Ezinga (VVD): Voorzitter, dank u wel. Ook de VVD heeft met interesse deze motie gelezen en wat dat betreft heeft de heer Van der Veer wel gelijk. Want wat er gevraagd en gezegd wordt, daar kun je eigenlijk niet

tegen zijn. Ware het niet dat het probleem dusdanig oncontroleerbaar is dat als je als gemeente jezelf opdraagt bij elke streep die wordt gezet het direct te verwijderen, dit direct in de portemonnee gaat worden gevoeld en daarmee de handhaving een beetje oncontroleerbaar lijkt te worden. En hetzelfde geldt ook voor het verzoek, en misschien ook wel uiteindelijk de dwang, om partijen waarbij het om niet-gemeentelijk goed gaat te laten schoonmaken dan wel opruimen, die voor hetzelfde probleem komen te staan. En dan mis ik eigenlijk in de motie andere maatregelen en initiatieven die zouden moeten worden genomen om graffiti te voorkomen, op een makkelijke manier te kunnen laten weghalen door ook te denken aan innovatie. En daar hebben we het weer, in het aanbrengen van bijvoorbeeld coating op goederen waar die graffiti op wordt gespoten. En zo zal er nog wel meer zijn. Dus de VVD zit een beetje in twijfel en kijkt ook graag even naar het college in wat voor beantwoording hier naar voren gaat komen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ezinga. Even kijken wie nog meer, mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Dank voorzitter. Meerdere partijen hebben de afgelopen jaren aandacht gevraagd voor het verwijderen van graffiti met als voorbeelden de muur bij het spoor, het tunneltje in Oud Rijswijk, 't Julialaantje en nu dus De Striip. Het optreden tegen illegale graffiti ondersteunt D66 Rijswijk, net als het voorkomen van kastjes-naar-muur-naar-kastjes-naar-muursituaties. En we vinden het ook belangrijk dat de openbare omgeving schoon, heel en veilig is. Naast de actie van de gemeente horen daar ook acties van eigenaren van gebouwen bij. Voor de uitvoering van het verzoek sluiten we aan bij de inbreng zojuist van de VVD, net als voor de innovatie en de aanpakpunten. Eerder gaf het college op vragen informeel en formeel aan dat het beschikbare budget voor de inzet en de schoonmaak te laag is om graffiti overal te verwijderen en de eigenaren rekeningen te sturen. Hoe kijkt de wethouder daar nu tegenaan? En zou hij achter een verhoging van het budget staan als we als raad hierop in gaan zetten? En kan hij aangeven wat hij gaat doen richting eigenaren van gebouwen op de genoemde plekken specifiek, dan wel algemeen, als algemeen beleid. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Nog andere raadsleden die het woord willen voeren? Nee, dan geef ik het woord aan wethouder Wit.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Ik mag de raadsvergadering vandaag goed afsluiten. Het beleid ten aanzien van graffiti in Rijswijk is inderdaad gestoeld op het feit dat wij graffiti weghalen op gemeentelijke objecten, gemeentelijke panden, en zeer snel zelfs als er aanstootgevende teksten of racistische teksten worden gespoten. En dat geldt ook voor elektriciteitshuisjes of opstallen die niet van de gemeenten zijn, als daar aanstootgevende of racistische teksten op staan, of symbolen, worden die ook door ons verwijderd. Op het moment dat wij in gaan zetten op graffiti verwijderen op grote schaal, dus eigenlijk na elke melding, dan lopen de kosten echt enorm snel uit de band. Het huidige budget is niet toereikend om uitbreiding van het beleid te faciliteren. Feit is ook, op het moment dat wij alle graffiti verwijderen, en ik denk dan bijvoorbeeld even aan de A4, de overgang van de A4 bij de Vliet, als wij daar graffiti verwijderen dan kan ik u op een briefje geven dat binnen twee dagen de graffiti terug is. En dan kan je een coating op aanbrengen, het zijn gewoon locaties waar dit niet te controleren is. Zie ik het graag? Nee, natuurlijk niet. Er zijn echt, zeker als je het hebt over die tags die wij zien, daar word je niet altijd even vrolijk van en het is ook vervelend als die terugkomen. Maar het feit is wel dat dit een probleem is wat wij niet alleen in Rijswijk zien, dat is landelijk. Sterker nog, ik vermoed zomaar dat het wereldwijd is. Het is helaas de realiteit waar we mee moeten leven. Graffiti op objecten van derden over het algemeen verwijderen wij niet en dat heeft gewoon te maken met het feit dat op het moment dat wij het gaan verwijderen, we ook schade kunnen toebrengen aan de dit soort opstallen. En zeker als we het hebben over kleine schakelkasten et cetera, waar ook nog een keer stroom doorheen gaat, dan doen wij dat toch liever niet. De gemeente stuurt die meldingen, zoals de heer Van der Veer net al aangeeft, direct door naar de

betreffende eigenaar met het verzoek tot verwijdering. En in die zin spreken we de eigenaren er ook echt wel op aan, op dit soort situaties. We moeten wel ook eerlijk aangeven dat wij heel weinig meldingen binnen krijgen over graffiti. Dus we weten dat er op een aantal locaties wat hotspots zijn waar we ook wel aandacht voor hebben, maar er zijn ook locaties waar we het inderdaad, zoals ik net aangeef, onder bij de A4, waar het gewoon eventjes laten gaan omdat dat een punt is waar het wellicht iets faciliteert wat we momenteel niet hebben in de gemeente, namelijk een plek waar het vaker of waar het gereguleerd zou kunnen. Als we het hebben over innovatieve maatregelen, we hebben natuurlijk wel op een aantal opstallen van derden al prints aangebracht die bijvoorbeeld de geschiedenis van Rijswijk weergeven. En we zien daarin ook wel dat daar minder op getagd wordt, dus dat is ook iets, een beleid, wat we in de toekomst wel gewoon blijven kijken of dat op locaties nuttig is. Op het moment dat wij verdere stappen moeten zetten tegen eigenaren van opstallen, dan betekent het eigenlijk gewoon dat we tijdrovende juridische procedures moeten gaan instellen. Dus ik zou echt, we blijven ze aanspreken, dat gebeurt zeker. Op het moment dat we echt iemand aansprakelijk willen stellen voor wat daar op die huisjes wordt aangebracht, dan ook nogmaals, daar hebben wij de capaciteit momenteel niet voor. Ik heb het vanavond al op een aantal andere dossiers ook gezegd. We hebben gewoon een ambtenarenapparaat wat echt wel onder druk staat qua werkzaamheden en qua tijdsbesteding. En er zijn grenzen. Dus is het budget aanwezig hiervoor? Nee. De vraag van D66 is, als we het budget zouden toevoegen, zou u daar open voor staan? Je kan natuurlijk gerichter, ik zou dan pleiten om het budget gericht toe te voegen om, even met VVD mee te gaan, om innovatief te kijken naar waar je bijvoorbeeld of met prins of met coatings iets zou kunnen doen. Bijvoorbeeld bij de muurschilderingen die zijn aangebracht bij de Huis te Landelaan of in de wijk daarachter. Daar hebben we een coating overheen gebracht, zodat we het enigszins makkelijk ook, mocht daaroverheen een tag gezet worden, weer kunnen verwijderen. Maar ook dat, geef ik u mee, kunnen we niet overal doen want de kosten daarvan zijn gewoon ook echt aanzienlijk. Dus nogmaals, ik zou deze motie, wil ik afraden. We kunnen hem niet uitvoeren. Het is te veel, te kostenroevend om dit op deze wijze te doen. Blijft onverlet dat wij natuurlijk wel ons best doen om de openbare ruimte er zo toonbaar mogelijk uit te laten zien. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Ik kijk naar u raad, mijnheer Weterings.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ja voorzitter, een beetje een teleurstellend antwoord. Want u zegt we doen ons best, maar wij zien totaal geen verbetering in de openbare ruimte. En ook de communicatie met eigendommen van niet-gemeentelijk goed, worden naar ons idee niet goed nog aangesproken. Want ook de kastjes zie ik niet dat ze regelmatig worden schoongemaakt en misschien zou een soort participatietraject, mensen die thuis zitten met een uitkering bijvoorbeeld, ook kunnen meehelpen om zichzelf nuttig te maken om graffiti weg te halen. En het niet bestrijden van illegale graffiti is eigenlijk een vrijbrief voor de rest van Rijswijk, jongens, ga je gang en we kunnen kladden wat willen, we doen er toch niks aan. En eens zouden we met zijn allen gewoon een stap moeten maken om te zeggen, luister, dit accepteren we niet. Rijswijk moet schoon zijn, Rijswijk moet leefbaar zijn en we gaan met z'n allen gewoon die graffiti aanpakken. En ga gewoon een keer een begin maken met de mensen die al de openbare ruimte in de gaten houden. Als we, als ze een melding doen met een losse stoeptegels of ergens is er een overbebossing, rijden er ook autootjes rond om dat aan te pakken. En ik denk best wel dat deze jongens bereid zijn, die het doen, met een bus die ze al hebben, ze hebben ook graffiti verwijdering in de auto's liggen namelijk, om daar een start mee te maken. Laat ieder geval zien aan de Rijswijkers, aan de belastingbetalende Rijswijkers, dat we dit tegen willen gaan, dat we dit tegen, dat we het willen gaan bestrijden. En ik mis de drift bij de wethouder dat, het is een probleem, we hebben geen capaciteiten, we gaan het niet aanpakken, ik mis de drift. Dus alstublieft, denk er nog eens een keer over na.

De voorzitter: Mijnheer Ezinga wil interrumpen.

De heer Ezinga (VVD): Voorzitter, mag ik de heer Weterings vragen, gaat het hier nou om beeldvorming of gaan we die nou daadwerkelijk verwijderen?

De voorzitter: Mijnheer Weterings.

De heer Ezinga (VVD): Gaat het hier om beeldvorming of gaan we het nou daadwerkelijk verwijderen? Want u wil eigenlijk laten zien aan de Rijswijkers dat we er wat aan doen. Maar u hoort net van de wethouder dat het eigenlijk een probleem is wat we bijna niet kunnen controleren. Dus hoe ziet u het nou voor u dat we het effectief gaan doen?

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Nou als we het überhaupt niet bestrijden, wil ik tegen de mijnheer van de VVD zeggen, dan doen we er ook niks aan. En als wij een begin gaan maken om het te bestrijden, om dus onze jongens in de buitendienst toch mee te geven, als je wat ziet en je hebt een bus bij zich, dat je ze weg kan halen, haal het maar weg. En om dan een goed voorbeeld te geven, hoe meer we dingen gaan weghalen, dan geven we ook een signaal af, we gaan het bestrijden. En dan met een goede campagne er tegenaan, de straf nog strenger strafbaar maken. In ieder geval een begin maken tegen die grote verpaupering waar Rijswijk tegenaan loopt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Nog anderen voor de tweede termijn? Ik zie mijnheer Kaffa van Wij.Rijswijk.

De heer Kaffa (Wij.Rijswijk): Ik had misschien alleen een korte vraag aan de wethouder. Is misschien mogelijk om dan, u zegt het brengt extra veel kosten met zich mee en het is bijna niet behapbaar. Maar is er dan mogelijk dat we daar misschien iets van, dat als de indiener hem aanhoudt, dat we dan een kostenraming van krijgen? Dus dat we enig idee waar we het over hebben. Want heel veel is natuurlijk relatief, heel veel vindt iemand misschien een tientje, maar heel veel vindt een ander misschien. Ja heel veel geld, dus dat is best wel relatief. Het feit dat audiovisuele middelen niet zo heel veel ...

De voorzitter: Uw vraag is helder, mijnheer Kaffa. Dus wat zijn de kosten, geeft u aan.

De heer Kaffa: Dank u wel.

De voorzitter: Ik zag een hand aan de rechter..., mijnheer Braam, Beter Voor Rijswijk.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Voorzitter, dank u wel. Zoals u ongetwijfeld weet, en anderen ook weten, is ook Beter Voor Rijswijk ook sterk voorstander van om zoveel mogelijk graffiti wat aanwezig is in de openbare ruimte, om dat weg te halen. Alleen wij realiseren ons natuurlijk wel van als je daar wat aan wil doen, dan kost dat geld. Het enige wat ons wel heel erg verrast is dat op alle onderwerpen waar het over geld ging vanavond, dat Rijswijks Belang tegen heeft gestemd en hier vervolgens komt een voorstel waar je toch vanuit moet gaan dat dat waarschijnlijk tussen de 3 ton en de 5 ton per jaar gaat kosten. Dat daar met het grootste gemak in ieder geval wordt gevraagd om daar dan wel met een voorstel te komen. Vanuit onze partij Beter Voor Rijswijk zouden we eigenlijk willen vragen aan de wethouder of die één, in ieder geval wat verbeterd inzichtelijk kan maken wat op dit moment de aanpak is, om te kijken of er ook nog wellicht nog een andere vorm nog van aanpak mogelijk is, zonder dat dit overdreven veel extra geld gaat kosten. Want de gemeente Tilburg heeft ook nog niet zo lang geleden een uitgebreid plan gemaakt en die aanpak die schijnt aan te slaan. En wellicht dat met die gemeente waar nota bene een oud-wethouder van de gemeente Rijswijk burgemeester is, dus dan zou het weleens interessant kunnen zijn om die contacten eens aan te trekken en te kijken van wat we daar vandaan

kunnen halen. Dat is wellicht interessant, dan slaan we misschien twee slagen en denk ik dat ook Rijswijks Belang wellicht tevreden is dat er dan toch wat gedaan wordt met dit verhaal. Want ja, de leefbaarheid die staat uiteraard ook voor ons hoog op de agenda. Maar een half miljoen per jaar is een hoop geld en dat hebben we niet zomaar op de plank liggen. Dat weet Rijswijks Belang ook.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Dank voor de beantwoording van de wethouder, duidelijk. Ik hoor inderdaad ook graag wat de kosten zijn voor een eventueel vervolg, zodat we daarop in kunnen zetten. Aansluitend bij wat net gezegd werd over Tilburg, dus ik hoop dat hij daar positief in staat. Ook zou ik de wethouder willen vragen om de communicatie naar de wijken en de buurten die hier zorgen over hebben te verbeteren. Wellicht in samenspraak met hoe dat in andere gemeenten gebeurt, zodat we echt wel een stap kunnen maken in hoe mensen, dat mensen zien dat de gemeente echt actief is met schoon, heel en veilig maar inderdaad niet alles zelf op kan pakken en daar ook hulp bij nodig heeft.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar de wethouder, wethouder Wit.

De heer Wit: Ja, dank u wel voorzitter. Om even op dat laatste in te haken. We zijn zeker wel actief met bewonersvereniging, communiceren we actief vanuit de gebiedscoördinatoren richting verenigingen als daar vragen over zijn en ook proactief over ons beleid. Kosten inzichtelijk maken voor iets wat een, we hebben het hier over structurele kosten, we hebben het niet over incidenteel een keertje iets schoonmaken want dan was, wat ik net al aangeef, op het moment dat je iets weghaalt, creëer je een schoon tableau voor de volgende tag. Dus daar zit wel degelijk ook een echte structurele kant aan. Exacte kosten kan ik u nu niet geven. Dat zult u begrijpen. Maar de heer Braam geeft een voorzetje, ik verwacht ook wel dat het echt in de tonnen gaat lopen, want het zijn gewoon echt heel veel uren die je moet gaan spenderen om alle graffiti weg te halen. En daarnaast, ik ga het nogmaals zeggen, wat ik ook heel duidelijk van onze uitvoering heb meegekregen, ze staan onder druk, er is ontzettend veel werk, er is geen ruimte om dit er nu nog eventjes op deze wijze bij op te pakken. Dat gezegd hebbende wordt door Beter Voor Rijswijk de suggestie gedaan om in de gemeente Tilburg te gaan kijken. Ik ben altijd bereid om bij bestuurders in de andere gemeenten, met bestuurders in andere gemeenten te overleggen hoe zij hun beleid vormgeven. Dus ik zal dat ook in dit geval zeker doen. Ik hoop dat ik hiermee alle vragen beantwoord heb, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit. Ik ga kijken naar mijnheer Weterings als indiener van de motie. Wilt u de motie handhaven?

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ik zou graag een uurtje willen schorsen. Nee grapje, drie minuten.

De voorzitter: Drie minuten. Ik merk, de motie is inhoudelijk goed besproken en als ik kijk naar het dictum zou je ook bijna kunnen overwegen om het aan te houden en het misschien als een initiatiefvoorstel laten terug te komen. Maar dat is misschien een overweging die ik u meegeef.

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ik overleg het even met mijn fractie, dank u wel. Hij kan hoor, lieve mensen het is weer akkoord, ga maar weer zitten.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, de schorsing is voorbij wat u betreft?

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ja.

De voorzitter: Wat stelt u voor met uw motie?

De heer Weterings (Rijswijks Belang): Ik ga akkoord met de toezegging van de wethouder dat hij gaat kijken naar andere gemeentes en dat hij hem terug komt geven aan de raad, wat hij dan heeft besloten. Dank u wel. Dus ik hou hem aan.

De voorzitter: Dank u wel. U houdt hem aan tot een ander moment. Prima.

21. Sluiting

De voorzitter: Het is 23 uur 37, met veel moties, amendementen, verschillende schorsingen, zijn we toch tot een einde gekomen. Ik vond het een op zich, opnieuw een mooie raadsvergadering waarbij ook verschillende onderwerpen aan de orde zijn geweest. En ik wil u allen een hele fijne avond toewensen en sluit hiermee de vergadering.

Aldus vastgesteld door de Raad van de gemeente Rijswijk, in zijn openbare vergadering van 1 juni 2023

De gemeenteraad,

de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

H. Sahin